

308912

ప్రతిదినము ప్రకటింపబడును

VOL. 4. } చెన్నపట్టణము 1917 సం॥ జూలై నెల 11 వ తేది గురువారము } No. 86
 సంపుటము. 8. } కింగ్ శామా సంపత్తరామాభిమానబహుళసత్తము 2. } సంచిక ౧౩

A Magic Cure for Scorpion Sting.
సర్వవృశ్చిక విషసంజీవిని.

(8జిల్లర్ల ప్రేమ మార్కు) 588
 దుఃఖముతో నమ్మవారు సంతోషముతో పోవుదురు.
 గుణము లేదని రుజువు చేయువారలకు రూ 100 ఇవ్వం.

ఇది ప్రతి కుటుంబమునకు దుండవలసిన ఔషధము. ఆంధ్ర, యూనాన్, బెంగాల్, మైసూరు, కేరళ, గాంధీజీయన్నది. ఎన్ని దినములను చుండు గుణములు. లేలునకు మాత్రమే కాక ఎలుక, కుక్క, పాము, జిల్లి, కెండలను విషజంతువుల కాటులకు నుపయోగించును. వెలపాకట్ 1-కి 0-8-0 పోస్తేజి 0-8-0. 1 దజ్జ పాకట్ల వెల రూ 5-0-0. పోస్తేజి పేజి.

ఒకేసారి 2 ప్యాకెట్లు తెప్పించుకొనవారికి పోస్తేజి ఇవ్వం. కర్తవ్యలకు 100 కి 25 రూపాయలు కమీషన్ నియ్యబడును.

చిరునామా:— ధనలక్ష్మి కంపెనీ,
 1-6 వెంకటేశ్వరస్వామి వీధి, సాకారుపేట పోస్టు, మదరాసు.

శ్రీమదాంధ్ర బ్రహ్మాండ పురాణము
 వ్యాసమహర్షి విరచితములగు పదునెనిమిది పురాణములలో నిడియొకటి. ప్రపంచమెట్లు పుట్టిందో? కులభేదము? ఈ కలిగే ఆచారవ్యవహారము లెట్లున్నాయో? ఈ మొదలగు విషయము లెన్నియో యిందు స్పష్టముగ వివరింపబడియున్నవి. గొప్పవా రీగ్రంథమువై పంచాయథిప్రాయము నిచ్చియున్నారు. శైలి సుగుల సులభము. 900 పుటలు. అత్యుత్తమ ప్రతిమాత్రమున్నవి వెల 5-0-0 కర్పలు పేజి.

శ్రీమదాంధ్ర లలితోపాఖ్యానము
 సులభము, మృదుమధురము, భావగర్భితము. 2000 పద్యములకలపు. మంచికాగితములవై అచ్చు, కాలికోటైండు ధర రూ. 1-8-0. పోస్టుఖర్చులు పేజి.

26] జనమంచి శేషాద్రిశర్మ,
 తెలుగు పండితుడు.
 మునిసిపల్ ప్రెస్సులు, కడప.

హెచ్.టి. మహమ్మద్ అండు కో,
 [723] మదన్ పురా, బెనారస్ సిటి.
 కాశీలోనుండు అనేక చిత్రమయిన మంచి వస్తువులు మీరు బహుచవుకగ సన్నలు చేతురు.
 ఒకసారి ఆశ్రయించుచున్నచో తమకే తెలియగలదు.

ఆదివచ్చికాన లేక జున్ను
 తులం 1 కి రూ. 3-8-0

కస్తూరి	తులం 1 కి రూ. 30-0-0
రసభస్మము	తులం 1-కి 0-10-0
కుంకుమపువ్వు	తులం 1-కి 2-0-0
పచ్చకర్రావరం	... 2-0-0
రసభస్మము	తులము 1-కి రూ 0-10-0
వాలామృతము	సీసా 1-కి ... 0-12-0
చుండుకు నూనె	సీసా 1-కి ... 0-6-0

అమృతాంజనము, డిపో, బొంబాయి అండ్ మదరాసు.

ఓరియంటల్ సోపులు
 ఎప్పుడును మిక్కిలి శ్రేష్ఠములునది
 చౌకకు చౌక. అందమునకు అందము.

ఓరియంటల్ సోపు ఫ్యాక్టరీ,
 730 గోబగాన్, కలకత్తా.
 మద్రాసు విశేషము:—
 మెసర్సు వి. జే. అయ్యర్ కంపెనీ,
 దేశరాజ మొదలివీధి, మద్రాసు.

ప్రాణము గల బొమ్మలు
 బయస్కోపులు - ఫిలుములు - డేరాలు - గ్యాసుడిస్
 మాలు - బొమ్మలకాడ్లు - గారడీ పుస్తకములు విక్రయించె
 కము. క్యాటలాగు కావలెనా? (592)
 బి. ఈశ్వరప్ప అండు సన్సు, విశాఖపట్టణము.

అమృతాంజనము. 126

ప్రాచీన శ్రేష్ఠుగారి
 ఎల్.కె. బానిస్ కెంబెల్

ఇది బలహీనులకు, నిద్రాశులకు, బలహీనులకు, ఆయాసము, కుష్ఠవస్త్రము పోగొట్టుకు. విద్యార్థులకు, ఉపాధ్యాయులకు గుమాస్తాలకు కర్తవ్యలకు, మనోవ్యాధులకు మొదలగు వారికి ప్రశస్తమైనదను; బలమును గలిగించును. అనేక వేలమంది ఇందువలన బాగుపడినవారు. నీవు కూడ చేటిదినమే ఒక బుడ్డిని కొని దానిమోస్తూ ఒకమారు పరీక్షింపుము.

25 మాత్రల బుడ్డి 1-కి రూ. 1-4-0
 40 " " " 2-0-0

కడినము! నవీనము!!

అట్టో దిల్ బహార్
 మనోరమ్యముగాను కొంతకాల ముందునట్టి అపూర్వ వాసనయును కలదు. ఆలోచనలో సారాయి మొదలగునాటి యొక్క సంబంధము బొత్తిగాలేదు. వేటిగుడ్డలో గాని చొక్కాయై వ్రేసగాని 2-8 చుక్కలు విడిచినంతట ఒక నందన నవము మధ్యలోనుంటే యెంత సుఖమున వాసన అనుభవించ వచ్చునో అంత అనుభవించురు. ఇతర వాసనలు యే వేని యుండినా యీ అట్టోదిల్ బహార్ యొక్క వాసన ప్రాధాన్యముగా నిలుచును. ఈదినమే ఒకబుడ్డికి వ్రాసి పంపుడు.

వెల 1/2 (ద్రామ బుడ్డి 1-కి రూ. 0-8-0 } వి. పి. వార్డు
 , 1 (ద్రామ బుడ్డి 1-కి ,, 0-12-0 } రూ. 0-4-0
 ,, 1/2 అవున్సుబుడ్డి 1-కి ,, 2-0-0 } ప్రత్యేకము.

అంగ్లో యిండియన్ డ్రగ్స్ అండు కెమికల్ కంపెనీ.
 నెం 155, జుమ్మానగర్ వీధి, బొంబాయి.
 మద్రాసు యేజెంటు:- మెహతా పురుషోత్తం మూర్తి,
 నై నాబజారు రోడ్, మదరాసు.

‘శాస్త్రోక్త మైన ఎరువు’.

662 రాజధాని రసాయన ఎరువుశాలా (లిమిటెడ్)
 పై విచారణాధికారులు: మెసర్సు ప్యారీ కంపెనీవారు, చెన్నపట్నం,
 కరి, హోస్టు, ప్రత్తి, పొగాకు, చెఱుకు, అంటి మొదలగు మాగాణి ఖమ్మి, పయిర్లకున్న, దంప, ఫలవృక్షములకున్న, మొక్క తీగనైరాలకున్న సంపూర్ణఎరువులు శాస్త్రోక్తముగా తయారుచేసి విక్రయించుచున్నారు. ఇవి యన్నియు వీటిని ఉపయోగించు భూములకు తగినట్లు తయారుచేయబడుటచేత ఎరువులు కొనదలచిన వారి కాలూకు భూములపట్టిని రసాయన శోధశాలలో ఉచితముగా పరీక్షించి ఆయాభూముల గుణాగుణములను అనుసరించి తయారుచేయుచున్నారు. “శాస్త్రోక్త ఎరువు” అను మాసంతర పత్రికను ఇంగ్లీషు, తెలుగు, అరబిక్, కన్నడం, మళయాళం మొదలగు భాషలలో నెలనెలకు ప్రయింపి అందులో ఎరువు విషయముగా వ్యాసములు వ్రాసి, ఒక్కొక్క జిల్లాలోని జమీందార్లకును ఉచితముగా పంపించుచున్నారు. వైచేష్టిక పత్రికనున్న, ఇంకా ఎరువు విషయముగా ఇతర అంశములకున్న ఈక్రింద సుదహరించయుండు వైనిలాసమునకు వ్రాసి తెలుసుకొనవచ్చును.

ప్యారీ అండు కంపెనీ, పోస్టువాక్కు నెం 12, మదరాస్.

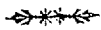
Parry & Co., Post Box No. 12, Madras.

అమృతాంజనము
 అన్ని నొప్పులకు పరమామృతము.
 చక్కని డబ్బీలో సహా సీసా 1-కి 0-8-0

తలనొప్పుల మాన్పును.
 వాయువుపోట్ల పోగొట్టును.
 పార్శ్వపు నొప్పుల బారదోలును. పోట్ల పోగొట్టును.
 సువాసన గలిగి యుండును.
 ప్రతియింట నుండదగినది.
 దీనిని విదేశములలో కూడ వాడుచున్నారు.
 లక్షలకొలది సీసాలు విక్రయము.
 అమృతాంజనము డిపో, మదరాసు.

కులము

I

కన్యాలిన్ (ఒరిగాకొర్రావ్వు)ను ఆమెకొక సుయ్యక్త రావ్వులు) నుండి ఆ. నాగాయణరావుగారు మా కిట్లు వాయుచున్నారు:—

నేను ఆమెకొకట బహులజేరుదునగా, గాఢ మిక్కిలి దగ్గరబంధువులగు మొకరితో నాయుద్దేశము చెప్పితిని. ఈయన చాల మోగుడు. పండితులయందభిమానము కలవాడు. భోజనముయందున వచ్చువారికి లేదనక తనతో సమానముగ భోజనము పెట్టి పంపును. వీరలకు నుడువలియ్యును. ప్రతి సంవత్సరము భద్రాచలయాత్రికులకు వారిలో అన్న సైతపు ఏర్పడును. తండు మాడు సంతాపములు చేయించినాడు. పొడిపంటలను బోలులేను. చాల మంచివాడు. నేను చెప్పిన సంగతివిని, నామొగమునక నాయుడు నిటులు పలికెను:—

ఒరే! నారాయణా! నీవు మనవంశమునకు ఆశ్రయిస్తే తేదల చినావా? మీనాయన యెట్టిగౌరవము సంపాదించినాడో ఎరుగునా? కులద్రోహుడవగునా? మన యూరిలో ఎవను క్రీస్తువులతో భుజించినారు? అది మంచిపనికాదు. మంచి పనికాదు" అని నాయందగిడయతో చెప్పినాడు. ఈమాటలను నేను తూచి తూచి విచారణచేసినాను. నేనింత హీనకార్యమునకు బూరిలివా అని నా హృదయమును పరికిందితిని. కాని, నా నిశ్చయము ముందును స్వాభివృద్ధియందును, దేశసేవ యందును కల అభిలాష ముందును ఆ హితోపదేశము కల హీనమైనది.

మన దేశీయులభావమును కులమును పద మెంత వేరకరణము చేసికొనియున్నదో నైవాక్యము లొకింత సూచించుచున్నది. మనదేశములో కులము అను పదమునకు నివేదితమైన అర్థము, నిరంకుశమైన అధికారము కల్పింపబడినది. ఇది పుట్టుకకు, గౌరవాగౌరవములకు, సంఘమునందలి స్థానమునకు నాగరికమునకు పరిమాణముగా నాడుచుచున్నది. ఇట్టి యర్థమును మన పూర్వులు కల్పించినారా? లేక మన బుద్ధి ప్రమాదముచే గలిగినదా?

కులము అనునది గొప్ప ఆర్థికనిర్మాణము. ఇది ఆయా వృత్తులకు సంబంధించిన పెద్దకట్టది. పదునాల్గవ శతాబ్దమున ఇంగ్లాండులోని "క్రాఫ్ట్ గిల్డును"నకును మన కులకట్టడికిని భేద మేమియు కనపడదు. ఆ కాలమున ఏవృత్తివా రావృత్తికి సంబంధించిన సంఘములను స్థాపించుకొను చుండిరి. సభ్యులు తన వృత్తియొక్క గౌరవము నితరులకు తెచ్చు నీలు లేదు. పెద్ద పెద్ద వృత్తులు కొన్ని తిరిగి యుపకాళులగు నీలిపోవుచుండెను. ఈ సంఘములు సుఖ్యముగా ఎవరెవ్వరును వారు కాపాడుకొనుటకును ఏకవృత్తిక సంబంధించిన వారందఱు నైకమత్యము కలిగియుండుటకును, స్థాపింపబడినది. ఇది ఆయుదునందల సంకల్పరముల నాటిక. ఇప్పటికిని ఐరోపాలో "ట్రేడ్ యూనియన్సు" అని పిలువబడు సంఘములున్నవి. ఇవి ఆయావృత్తుల నవలంబించువారయొక్క సంఘములు. వీరందఱు కృషి రులు. ఆగగా లేకపోవటముచే జీవించువారు. అయినను, తనయొక్క విద్యచేరిన, బుద్ధిబలముచేతను, ఆధునిక పరిశ్రమలో తమ స్థానమును నిర్ణయించుకొన గలిగిరి. భవమున రెంత అధికారమో "హాల్" అను దానికిని అంత అధికారము సంపాదించుకొని యున్నారు. ఐరోపాదేశ వివిధమున మూడిపోయినది. మనమెప్పుడోటనే యున్నాము. మనకులము ఖనిభవించి పోయినది. మనకులము వృత్తిక సంబంధించియుండుటచే నిది ఆర్థికనిర్మాణమని స్పష్టముగ గమనకుచునే యున్నది. ఎంత గొప్పకట్టబాటైనను, పరిస్థితుల ననుసరించి, కాలము ననుసరించి, మార్పుచేసినదియెడల ప్రశంసార్హముగ నేర్పడకమాను. సత్యముకట్టయేమైనను దానిదగ్గరూపముమాత్రము ప్రజల భావముతో మార్పుచందుచుండును. కులప్రతిస్థాపన కర్తవ్యమహిమము. వారికి కులముకలదా? జాతిమాన్యము కలదా? కష్టభేదముకలదా? వ్యక్తిస్వాతంత్ర్యము నిరంధించిరా? లేదు. ముమ్మాటికీ లేదు.

మహాబలు! లోకముయొక్క క్రేయస్సునకే పాటుపడినవారు. కాబట్టి వారిని నయము గోషమారోపింపబాలము. వారెంత గొప్పవాడైనను, వారితరువాతివాడును, వారి యందలివారే కానియెడల, వారి యభిప్రాయములు సరిగా గ్రహింపలేదుయెడల కీడు మాడును. ఎంతసత్వస్థితిస్థాపనమైనను వైకల్యము పొందకమానదు. అట్టివైకల్యము అర్థవాయకమైననో ప్రజాశక్తిచే నైన సూచనలయను. లేక రాజకాన

నముచే నైన మాన్యలయను. ఈరెండును లేనివారికి సంక్రమించు అన్యములు ప్రత్యక్షములు. కులకట్టది ఆచరణకు వచ్చి యెన్నియోకాతాబ్దులు కడచినవి. తుదకు మనమెల్లము దానికి బానిసలమై మారుచుంటిమి. ఇన్నిశతాబ్దులులలోను వీనివిషయమై యోచనచేసిన పురుషుడే కనబడదు. దానిదగ్గరకు పోవుటకే ప్రజలు భయపడుచుండిరి. ఇట్టి యంశకారమున నిరువురు మహాపురుషులుదయించినారు. ఒకరు బంగాళమున మతీయొకరు పాంచాలమున. వీరు మహాబుద్ధిశాలులు, దేశభిమానులు, వీర్వదయులు, ఇరువురును కులమును కొట్టివేసిరి. మన సంఘస్వరూపమును, సర్వాంగసుందరముగు భారతజాతియొక్క మూర్తిని గ్రహించిన ఆధునిక భారతీయులలో రామమోహనరావు ప్రథముడు. మన ఆంగ్లలలో వీరేశలింగము ప్రథముడు. వీనిని బ్రహ్మసమాజమునకు, హిందూమతమునకు. మనదేశ మెన్నటికైన వృద్ధిపొందవలయునన్న రామమోహనరావు చూపిన మార్గముకంటె నేలుగతిలేదు.

కులము పుట్టుకకు గాని గౌరవాగౌరవములకుగాని, సంఘమునందలి స్థానమునకు గాని, నాగరికమునకు గాని సరియగు పరిమాణముకాదు అని తప్పుడు కొలత. వృత్తినిబట్టి గౌరవము నిర్ణయింపబడుట మహాపరాధము. కులము ఆర్థికనిర్మాణమై నను తుద కది ఆర్థికసంపదకు ప్రతిబంధకమైనది. వృత్తినిబట్టి గౌరవాగౌరవములను నిర్ణయించుట సంఘమును గొడ్డలితో నరుకుటవంటిది. ఇతరులు నడికినను కొంతమేలే. మన సంఘమును మనమే హత్యగావించుచున్నాము. ఇది మహాదమ్యతము. కులము అనుదాని కలన మన దేశములో ప్రస్తుతము అభిలాష, ప్రయత్నము, అభివృద్ధి, సర్వము నాశన మగుచున్నది. అది విషవృక్షము. ఆ నీడ తిగిలి నంతనే సమస్తవాంఛలు మాడిపోవుచున్నవి. కులము గావించుచున్న విషాద హత్య ముందు, ఇతర హత్యలన్నియు విస్మరమగుచున్నవి.

కులము వృత్తిని నిర్ణయించు నపుడు, గౌరవాగౌరవములు, హెచ్చుతక్కువలు నిందున కుండవలయును? మంగలిపని చేసిన అది మంగలి కులము. చాకలి పనిచేసిన అది చాకలికులము. వీరుల నూడ్చుపని చేసిన అది పాకీకులము. ఇట్లెన్ని వృత్తులూ అన్ని కులములు, ప్రతి కులమునకు చుట్టుపెద్దజెయిలు గోడలు. తిక్కిన కులములవా రందఱు కావలి. ఒకరి కొకరికి భోజనములు లేవు. భోజన సమయమున చూడగూడదు. కొందఱు దగ్గర కైనను రాగూడదు. ఇంత అన్యాయము లోకములో ఎచ్చటనులేదు. మన దేశీయు డింత పిచ్చివాడు గనుకనే ఎక్కడికి పోయినను గౌరవములేదు. మన మంచి సంఘము లోకులకు తెలియవుగాని మన గృహచ్ఛిద్రములన్నియు, మనల నుద్ధరించుటకునచ్చ క్రైస్తవభోధకులు మనమందఱము నీలిలేనిపక్షపులను, చాటుచునే యున్నారు. పరదేశములో నున్నవాడుతనకు సంక్రమించు అగౌరవమును సహించునుగాని, తనజాతియంతయు చూపింపబడినపుడు సహింపజాలడు.

వృత్తిభేదములు నాగరికమునకు గురుతులుకావు. గౌరవాగౌరవమునకు పరిమాణములు కావు. కోరికనితికి నిదర్శనములుకావు. అన్నివృత్తులు సమానములు, అన్నివృత్తులు గౌరవాగృములు. మానవులందఱు గౌరవపాత్రులు, ఏమాత్రము ఆర్థికశాస్త్రజ్ఞానము కలవానికేని మానవ సంఘముయొక్క సౌఖ్యమునకు, అభివృద్ధికి, సౌకర్యమునకు, కావలసిన పనులన్నిటిని ఒక్కరే చేయజాలగని వానివిభజనము ఆవశ్యకమని తెలియక పోదు. వీనికి శాస్త్రము కావలయునా? నిదర్శనములు కావలయునా? అందఱును ప్రత్యక్షముగా చూచునదియే బండి మరద్యుడు కావలసిన పద్ధతునియొద్దకు పోయెడము. చెప్పవు కావలసిన మూడిగూడెమునకు పోయెడము. గోగము కచ్చిన వైద్యునియొద్దకు పోయెడము. పంటలు పండింపవలయునన్న నాగడ్డు, ఎడ్డు, ఎన్నియో సమకూర్చుదుము. వీని అర్థమేమి? ప్రతివాడు వడ్రంగము, చెప్పవులుట్టువని, మంగలిపని, బట్టిపని, తోలపని, నేతపని, ఆపం యింపని యెన్ని పనులుచేయుగలను? ఇదిసాధ్యమా? ఇది సాకార్యమైనపనియా? కాదు—కాదు. ఆ కాలము వాటిపోయినది. ఒక్కడే అన్ని పనుల చేయుట కష్టమని, ఆయనమునకు, మనపూర్వులు మన నిమిత్తమై చేసిన పరిభోధనలనకు, మన నిమిత్తమై పడిన కష్టములనకు స్పష్టమయినది. ఈవిభజనము పరస్పర సహాయము నిమిత్తము, సహజ వాత్సల్యము నిమిత్తముకాని, ఇతరులను త్రొక్కివేయుటకు, అలాచన లేనివారిని అణచినేయుటకు తెలివితక్కినవారని, నశింపజేయుటకు కాదు.

సమస్తము తెలిసికొనగల ఆంగ్ల విద్యాభ్యాసకులే యీ పాడు కులభేదమును పోషించు చున్నారు. ప్రస్తుతపద్ధతి ప్రకారమిది కలవజాలదు. మన దేశమునందలి అజ్ఞానమే వీని కట్టకముగ నున్నది. విద్యవాంఛింపనిండు—కృషి, వాణిజ్యములను స్వీకరింపనిండు—మనదేశములో గొప్ప సాంఘిక విప్లవము రాకమానదు. ఆంగ్లవిద్యయే ఆవిజములను నాటిక. మనదేశీయులు తెలివితక్కినవారే యైనవో, నీ సాంఘిక గుడ్డితిని పోషింపదగదు. మన ఆంధ్ర ప్రపంచము భ్రమలో పడియున్నది. పాపము! శరీర

పరిశ్రమచేసి జీవనముచేయువారు భాము మనుష్యులము కాదు నుకొనుచున్నారు. వారి ఆత్మగౌరవము క్షీణించినది. ఇక్కడ ఆమెకొకలో చూడుడు, కులభేదములేదు, హెచ్చుతక్కువలులేవు, ఎవనిబుద్ధికి, ఎవనిశక్తికి తగినవృత్తి వారకలంబింతురు. వీరి. అను. వీరును ఆమెకొకను విద్యాలయములలో, మనదేశములోవలె ఇంగ్లీషు, గణితము, చరిత్ర, నేపాంశము తేర్కము మన్నగు భాషాసంబంధముగు విషయములలోనే ఇచ్చుటలేదు. వడ్రంగము, కమ్మము, వ్యవసాయము, పశుపాలనము, కట్టుపని, పాకశాస్త్రము, వర్తకము, నాట్యము, గానము, చాకలిపని. తొంబదితొమ్మిది విద్యలనున్నే ప్రపంచమున త్రోయుదురు. మనకు విద్యయనగా బి. ఏ. డి. ఏ. కాని వారలకు స్వర్గములో తలుపులు తెరిచెను. ఆ అక్షరములు తగిలించుకొని లెక్కినవారలను హీనముగా చూచుట మిక్కిలి అయ్య క్షమైన పని. మాకాలేబిలో మరదేశమున బంగ్రాతుపని వంటి పనిచేయువాడు మీటింగులలో సరిసమానముగా డిక్ యొక్క ప్రక్కనువెల్లి కూరుచుండును. ఇక్కడ నెవరినైనను సరే ఒరేయని, ఒ నేయని పిలచినయెడల చెప్పవీసి తన్నుదురు. మంగలిపని చేయువాడైనను సరే; చాకలిపని చేయువాడైనను సరే, గవర్నరుయననుసరే, సమాగౌరవము. ఎందునకింత భేదము మనదేశమునకు, నీదేశమునకు మందలయును? మనకలనే వారికిని రెండు కాళ్లు, రెండుచేతులు, ఒకతల. మనదేశీయులమున, పూర్వ ముండినను, ప్రస్తుతము కృత్రిమాశ్రయపాపమున, ఎవడైనను మాటకు మాట చెప్పట బూతు. బండివాడు కొంచెము బిగ్గరగా మాటాడిన అది పొగరుబోతుడనము. అక్కడనుండి బండ్లవాండ్లు పొగరుబోతులు. పొగరుబోతులు అని జరిమానాలు హెచ్చుచు. ఉపాధ్యాయునికి వ్యతిరేకముగ విద్యార్థులు మాటలాడుట అపరాధము. ఇట్లే అనేకవిధముల మనదేశమున మన సంఘ నియమములే మనలను భ్రష్టులుగ మోయుచున్నవి.

ఈదేశమునకు వచ్చుటకు ముంగొక బ్రాహ్మణున్నేహితుడు—నీవు వీరేశలింగము పంతులుగారినిగూర్చి వ్రాసినావు గనుక ఆయన నీకు కిఫారసుచేసి నాడని చెప్పినాడు. అవునని సమాధానమిచ్చితిని. అదేవిధమున మీరుమాడ నీవు కులభ్రష్టుడ నైతివి గనుక మమ్మును కూడ చేయజూచుచున్నావా? అని చెప్పినను సంతోషమే.

మీరెమియనుకొనినను సరే కులముచేయుచున్న మంచి చెడుగులు విచారించుడు. నే నీకాలపాఠశాలంతయు ఆగ్ర్యలీల కమువ్రాసిన యొకసుక్రమలన జేయవలసినచ్చినది. ఆంగ్లోద్యమముకులభేదములను పాటించుటలేదని నాయనవి. చండాలలైనను, పూద్రులైనను, బ్రాహ్మణులైనను, నైపులైనను, కిరాతకులైనను, ఎవరైనను సరే. ఒక్కటేజాతి. అది తెలుగుజాతి. ఆంధ్రమహాజాతి. మానవజాతి. ఆంగ్లోద్యమము ప్రస్తుతము ప్రత్యేక రాష్ట్రోద్యమమిదనే దృష్టినిల్పినను, ఇతర సమస్యల నెదుర్కొనకతప్పదు. ఆర్థిక న్యాయముమీదనే, ఆర్థిక బలముమీదనే, రాజ్యాంగవృద్ధి యంతయు, నాధారపడియున్నది. మన ఆర్థిక వైకల్యములకలననే, ఇప్పటికి మనకు కురుబొలు కలుగలేదు. ఆంధ్రమహాజనభవా రీ కులమును పదము నాశ్రయించియున్న అగౌరవమున, జాతిహీనత్వమును తొలగించుట మిక్కిలి న్యాయము. అత్యావశ్యకము ఈసమస్యను మన కయిలుచేలు, పాఠశాలలు, స్త్రీలు, న్యాయస్థానములు, తీర్థయాత్రలు చాలకఱకు సులభము చేయుచున్నది. ప్రజల అభిప్రాయము క్రమముగా మారుచున్నది. మన పండుగలు, మనపర్వములు, మనతీర్థయాత్రలు, మన వనసంతృప్తిలు, మన దేవాలయములు, మన జాతరలు, భేదములను మాపి ఐకమత్యము, వాత్సల్యము, జాతియందు గౌరవము, పుట్టించుట ఏర్పరుపబడినది. దానిపేరున వీనిపేరుక మన సంఘమును బంధించి, క్షీణింపజేసి, నాశనముచేయుట చరాభిమానముకాదు. ఎప్పటికో ఒకప్పటికి మనదేశమునందలి కులభేదములను నిర్మూలము చేయక తప్పదు. చేయక తప్పదు. అవి మెడకు ఉరి. ఈ ఉరి త్రొడుల నెంతకీ ప్రముగా త్రొకిన అంతమేలు. అంత ప్రజలు సంశయించెదరు. వీనికి ఆగ్రహములవారును, తిక్కినవారును మార్గము చూపక తప్పదు. ఆయాకులముల వారి ఆత్మగౌరవము వృద్ధిచేయక తప్పదు. ఆత్మగౌరవము సహ్యాహ నాస్త్రమునంటివి. పడిపోయిన మనుష్యులను లేవనెత్తి భారము వహింపకతప్పదు. కృష్ణాక్షబ్బు, సోమలేక్షబ్బుల వంటి క్షబ్బులసభ్యులు, పట్టణములోని కూలీలను, చాకలివాండ్రును, మంగలివాండ్రును, పల్లెవాండ్రును, ఏవృత్తి వారైనను సరే పిలువనంపి, వారలచే నిరొదములు జరిపించి, వారలకు వినోదములు చూపించి, వారలకు ఆరోగ్యపద్ధతులు బోధించి, పరిశుద్ధమగు దుస్తులను ధరింపజేసి, వారివారి పనులకు కావలసిన మంచి పనిముట్లను తెప్పించియిచ్చి వారును మనుష్యులే యనియు, వారును గౌరవమునకు పాత్రులే యనియు కులము లన్నియు మనదేశమునకు అలంకారములనియు వృత్తులన్నియు సన్మానాన్వయము లనియు, చూపుటయందే ఆంగ్లరుల బుద్ధికుశలత కాగ్యదక్షత, రానిగిర్వాహకసామర్థ్యము. న్యాయశీలు ఉన్నది.

వరకులములు.

పాశ్చాత్యుల అభిప్రాయములు.

మేరీ జేను కన్యగారు

హిందూదేశములోని బాలికలు తమ చెలిమికత్తెలతో సంతోషముగ నాడుకొనుటకు మారుగ విచారపూరితమానసములతో గానవచ్చుచుండురు. ఏ పల్లెయందైనను, పాతశాల నుండి వచ్చు బాలికలను చూచినయెడల, అందు తల వంచుకొని, యీడునకు తగని విచారము ననుభవించు బాలికయొక్క తేయైనను తప్పుకానవచ్చును. ఆమె వెంట వారిగృహమునకు బోయినను చూపంత ద్వీగుణిక్య మగును. ఆమెకు పది, పదునొకండువత్సరముల వయసు మాత్రమే యున్నను, రెండు సంవత్సరములకు పూర్వమే ఆచారవిధి ప్రకార మమెకు వివాహము జరిగింపవలసియుండుటచే నటు జరిగింపకపోవుట యామె తలదండ్రులకు మిగుల దుఃఖకరముగ నుండును. కాని వారు ధరితులుకారు, వరుస కీయకలసిన కట్టుముల సుసంగజాలరు. పింగళుడేశమున ఆంగ్లవిద్యార్థికులగు యువకుల నేకులు గలరు; పరిపాలనాధికారమును పొందగలవలయు నని కోరుచు, హైందవభూమి సాటి దేశములలో మేటిగాంచువలెనని వాంఛించు మహిళలకు లనేకులున్నారు. కాని యీపనికి నైకంటి కన్నీరు, భారతమాత అంకతలమున బడి, యెన్నటికిని తుడిచివేయ నసాధ్యమై, మిగుల విషాదదాయక మగును. ఒకకన్యయొక్క విచారమును తొలగింప నశక్తులగు భారతీయులు రాజకీ యాంగ్లేజము చేయటస్థిగ్గుచేటు. హైందవతయు, యావనతయు నగు ఈ కన్యై, ప్రాచీనములయందు సంతోషముగ బాల్యార్థము గడపునవచ్చును, విచారగ్రస్తయు, మిగుల వనట సుందరలని వచ్చినది. అక్కటా!

ఇంటిలో నొకమూల ఈమెకంటి మొగమునకుచేతులవడ్డపెట్టుకొని, తనదురదృష్టమునకు గుండుచుండును. మరియొక చోట నీచెత్తి విచారించుచుండును. ఇంకలకు కారణము ఈకన్య తలదండ్రులు వీడవారు; పిల్లకు వివాహము చేయవలసిన కాలము వాటిపోవుచున్నది. కన్యై తరుణము స్కూలాలకు వున్నది. ఎందరో రాజనీతిశాస్త్రవేత్తలుండగ, స్నేహలత యను వంగదేశపుకన్యక కిరాననాయిలు చేసికొని ప్రాణత్యాగము చేసికొనినది. ఈమె వివాహమునకైనను కీయకలసిన కట్టుమునకు ఈమెకంటి తనయింటిని క్రయింప నిశ్చయించుకొనెను. ఈమెకు విద్య గలవుచున్న సోదర లనేకులు గలరు. తనతోడనే తనపుట్టినింటివారు కుడుకూట లేకుండగ పోవుట కిచ్చగింపక, యీమె ఆత్మహత్య గా విచుకొనుటకు సాహసించినది. ఈ స్నేహలతావినుదనాటక మింటింటి ప్రదర్శింపబడవలయు నని మీ అభిప్రాయమా? ఇట్టి సమయమున, యుత్సాహపూరితులగు యువకులు కట్టుముల కొనవని ప్రతముచుూని, దేశదేశ గానించుట చుభ్యము.

ఇట్టి వివాదకీర్తనలను గాంచిన వారి కెల్లకరును, పింగళుడేశము రాజకీయ విషయములలో వెనుకబడియున్నదని తోచకపోదు. బాలిక వివాహిత కాక పోవుటకు దారిత్రమే కారణము. అట్టిసమయమున, పడరాని పాటుపడి, ధనము నేకరించి యామెకు నెండ్లిచేయ యత్నించుటగంటే, ఈమెకు స్వాతంత్ర్య శివసోపాధిని గల్గింపనహకారకగు విద్యను గల్గింపదు. తలదండ్రుల విధి. కాని యిది ఆదర్శప్రాయముగనే యున్నది. ఎప్పుడో ఆశీయుచే కూడనో నిశ్చయముగ చెప్పట అసాధ్యము. హిందూదేశమున క్రమక్రమముగ విద్య విరివిగ వ్యాపించుచున్నది. కాని బాలికల కన్యములు మాత్రము తొలగకున్నవి. బాలికల దుఃఖము మిగుల దుఃఖము. ఇట్టి దుస్థితికి హిందూదేశము తీరవాని యగుచున్నది. ఇట్టి అనాగరికతా నూచకమగు ఆచారమును రూపుమాప ఈ దేశమున నన్న ఆంగ్లేయులు యత్నింపవలెను. కాని, వారి విషయములను గమనింపరు. ఇండియా దేశమున విద్యాభ్యాసము ఉద్యోగముల కొరకే చేయవలయున్నది. పట్టపక్షితుండు కృతార్థులు కాకాలనివా రసంఖ్యాకులుగ నున్నారు. నీరు విద్యాధికులగ పరిగణింపబడుచున్నారు. కాని, యిట్టివారి క్రూరాచారమును భరించి, దానిని రూపుమాప సాహసించలేదున్నారు. కాని, బాలికలను చాలకాలమువరకు అవివాహితులగుండుటకు తగిన చిహ్నములు కానవచ్చుచున్నవి. ఈదురాచార మడుగంటు గుడిసములు సమీపించుచున్నదని తోచుచున్నది. ఈవిషయమున ఆంగ్లేయులు మిగుల కార్యదీక్షతో

ఆంధ్రరాష్ట్రము

నెల్లూరు రెడ్డు

నాచే "ఆంధ్రరాష్ట్రము - నెల్లూరు రెడ్డు" అను పేరుతో ఆంధ్రప్రదేశ్ దైనికపత్రిక జూలై 5 లేదీ పత్రికలో ప్రాచుర్యమును దాని విషయమై ఆదేశేదీ పత్రికలోనే వారిచే ప్రకటింపబడిన ప్రధానవ్యాసమువద్ద లోకవృత్తముక్తింద ఆపూర్వ వ్యాఖ్యానమును ఆపత్రికాపాతకుల కెల్లకరును వినితమే అయి యుండవచ్చును. వీరిని చదివిన నేను ఆపత్రికకుగల రక్షాస్వేచ్ఛ బుద్ధికులతను గూర్చి కొంచెము నివేదింప బానుకొనవలసి వచ్చినది. 1వ తప్పు ప్రత్యేక రాష్ట్ర మనసములేని వారు దూరదృష్టి లేనివారట. నేను వారిని దూరదృష్టి బాధిగా లోపముగలవారని నావ్యాసమునందు నుడివియుండలేదు గాని ఆ పుట్టి దూరదృష్టితో యోచించుటకు గూడినగదా గాదంటిని. దూరదృష్టితో యోచించితే యని యందము, అటులైన వారి యపూర్వవాదములు ఇతరులకు బోధపరచి వారిని సక్రమమైన మార్గమున ప్రవర్తించునట్లు జేయరాదా? "విశాఖపట్నము ముఖ్యపట్టణమైన ఏనుకాడు వచ్చుననియు బెజవాడైన అధికౌన్యమనియు చెప్పపట్టణమైన బుడ్డలు దిగుననియు" ఈ మొదలగు గొప్ప అపాదకరములగు కారణముల చెప్పి సంతసింపదుటయు దూరదృష్టిగల యోచనయా? పన్ను లధికములగునని సహేతుక కారణముల వివరింపక "పన్ను లధికములవును మీరు మాలో చేరుడు" అని అపాదకరముల చేపడిసికొనుటయు ఇతరులను ఇప్తము లేకపోయినను ఇతర కారణములచే నిర్బంధించుటయు దూరదృష్టిగలవారి యోచన కాబోలు? ఇతర కారణము లేమైన యున్నవేమో గాని యీకింటితో కారణములచే వారి వాదము స్థిరపడ జూచుటవలన, వారికి సహేతుక కారణములు లేననియు వారి నిర్బంధము వారి వాదమునే మీరు మిక్కిలి ఖండించుచున్నదని ఎల్ల రెండుగనిరి గాను. పోనీ! పన్నులధికములగునని వారు విక్రమముగా నిరూపింప జేయబాలలేని ఆంధ్ర రాష్ట్రమునవచ్చు లేదని జెప్పవలె బ్రాహ్మణతరులను వైకములుగా మార్చునని ఆంధ్రప్రదేశ్ పత్రికయైనను నిజమైనకారణములున్న వెల్లిడిపరచి పుణ్యము గట్టుకొనరాదా? వాగాడంబరులు చాలనాకుటతో కార్యము ముగియవలె తలచుట వెల్లితవరుని నావ్యాప్రాయము. 2వ తప్పు స్వభావితైషవన్యముల నా నేతివీరకాయ వ్యాసము సంపాదించు చున్నదట. నావ్యాసములోని ఏమాటలు ఏవిషయము ప్రకాశింపని నీరకాయ ఏమనలేనన్నట్లు తలంపునకు చెప్పిరివచునంకటమున నోచినవో నారు నిక్కముగ నుద్ఘాతించుటలేదు. ఇక

కృషిసంపాదకము. శ్రీవిద్య విరివిగా వ్యాపింపని భూతదేశమున, బాల్య వివాహములను చేయుట ఆవశ్యము. కాని, వరుసకు కట్టు పొందుల చేయవలెను. బహుశః వరుస ఇందుమూలముగ నీరయత్రమ గలవుటకు ప్రథమ ప్రయత్నములు సులభముగ చేయవచ్చునని కాబోలు! కాని, బాలికకు త్వరలో వివాహము చేయవలయు ననియు, వరుసకు కట్టుము నీయవలయుననియు, నామెకంటిని బాధించుట యెందులకో తెలియరాకున్నది.

కన్యాశుల్కము.

మలచాగలో బాలికలను విక్రయించు నాచారముకలదు. వరుస కన్యకయొక్క తండ్రికి కొంత ధనమును నిచ్చి భార్యను కొనెను. మరియు, యీదురాచారమునకు, వృద్ధులగు వారలకు పనికి నైలరిచ్చి వివాహముచేయు ఆచారము ప్రబలుచున్నది. వీరికి రెండవ నెండ్లియో మూడవ నెండ్లియో గానవచ్చును. కాని, వీరికితగిన భోజనసదుపాదములను, చేయుటకుగాను పనికిల్లలను నీరవాత నేయుట తలస్థించుచున్నది. ఇట్టి వివాహములలో, యావనతయగు బాలిక మిగుల వృద్ధుడగు భర్త యందు ప్రేమనూపకపోవుట సహజము. కాని యింటివద్ద మతనియనుములను బాలికల లకడజేసికొనుటచే వృద్ధులైనను తమధర్మలయెడల పత్తిగత్తిని వృత్తపరచు చుండురు. కాని, వీరికి సంసారము కలుగవని నా అభిప్రాయము. కాని యిప్పుడు ఈ విషయమై కొంచెమాంగ్లేజము కలిగినది. కాని మిగులశ్రద్ధతోపనిచేసినగాని లాభములేదు. మాటలవలనన, ఉపవాసములవలనన కార్యములేదు. మాటలు కార్యరూపమును దాల్చవలెను. దురాచారమును మొదలంటు రూపుమాపవలెను. బాలికల దుఃఖముల సంతము నొందింపవలెను. ఈవిషయమున నాంగ్లేయులకూడ శ్రద్ధతో పనిచేసినయెడల, త్వరలో కార్యదీక్షియగునని నమ్మకము కలదు.

న్యాయమును యోచించెను. భేదాభిప్రాయములున్నంత నేవైషమ్యములే కలుగునో గోచరింపకున్నది. భిన్నాభిప్రాయములు ప్రబలి నంతనే సావకాశముగా ఉధయతముల వారును ఒక్కచో చేరి చర్చించి న్యాయముగా తేలిన విషయము ననుసరించి నడచుకొనిన బాగుగాని ఉధరక వైషమ్యములు పూనినవో కతులంతయనా? ఇట్టివి ఏమియు సంవరకును మనలో నేమియు లేనని యెంచెద. ఇట్టి సమయములో బ్రాహ్మణతర కల్పతరువని చెప్పబడు ఆంధ్రప్రదేశ్ పత్రిక వైరములు కాపునంపును నందు వెంపొందింప బానుకొనినదిగాబోలు! కాకున్న యీవ్యాఖ్యానమైన యీమా ఎట్లు తోచినదోదూరదృష్టి. మనరెడ్డికులజు లెక్కలేని ఇట్టి చెడ్డయూహలకు తమ నిక్కల హృదయములయందు పోటిచ్చియున్నను, ఇక్కడలది యున్నను, అందు నాతప్పేమియు నుండదని తలచెద. అట్లే తెల్లచున్నాడను, లోకములో చిన్నతమున విడ్డలు కోపము వచ్చివచ్చు వెద్దవారి నేమియు ననబాలక ఏడుపుట స్వభావము. అట్లే మీరు కారణమును జూపలేక తోకకాలిన పిల్లవలె గంతులికుచు వైరములు బూనిన నేనాదాని కుత్తరవానిని? బాగున్నది ప్రకాశింపత్రిక యీమా! రిక తప్పు. స్వభావత్యుధరణ విషయముల బోక్యము కలుగజేసికొని అభిమానము సంపాదించవలయునట, బోక్యము గలుగజేసికొనగూడదని ఎవ్వరైన ననసాహసింపగలరా? స్వభావత్యుధరణమున కనువగు కార్యముల ప్రవేశించి పనిజేయుటకు ప్రకాశింపత్రిక సలహా లేకయే ప్రతి రెడ్డియు పాటుపడవలయుననియు అది వారి విధియనియు ఎల్లరతోబాటు నాకును విదితమేగాని ఎవరి యభిమానము సంపాదించవలయునో నాకు తెలియకున్నది. ప్రకాశిక తెలుపగలదా? ఆంధ్రరాష్ట్ర మన సమస్తమేదనువారి యభిమానము గాబోలు! లేక యభిమానము సంపాదించుటకు గాని రెడ్డ సంఘాభ్యర్థికి తగినపట్టువైన పాటుపడవలెను. కూడదు అనియైన యుండవలె వీరి యభిప్రాయము, జైరా! అభిమానము సంపాదించుటకు పనిజేయుట!! అది స్వతంత్రవ్యక్తిత్వము లేనివారు చేయవలసినపని ఇదియేనా వారికప్రమమైన ఆంధ్రరాష్ట్ర విముఖత్వమునకు కారణము. 4-వ తప్పు. రాజకీయధర్మములకు సహితము దుర్బేద్యమైయున్న రాష్ట్రసమస్యలో నేను పాక్షిక - తీగడినకడొకకడల"నను సామితను సాగ్గకపరుపవట్టటం. జైరా! పహిపదేశ పొండిత్యము. నేనుదానికి తగినవాడకానని ప్రకాశిక తలంపుగాబోలు. మంచిది. ఇందుకుతగినవాడ సేగలను ప్రకాశింపముగా ప్రకటించి యుండియుండిన వాడుగానందరా? ఎవ్వరుతగురురు? ఆంధ్రరాష్ట్ర మనసము లేనవనాను మాత్రమేగాబోలు. లేక గొప్పపేరు మోసినవారు మాత్రమేగాబోలు. ఇతరులెవ్వరును అందు ప్రవేశింపరాదా? అట్లేనగొప్పవారి యభిప్రాయములు మాత్రమేచాలవా? సభలచేయటం నిర్బంధ సమ్యగుల వైకొనుట ఏల? ప్రకాశిక ప్రాసింట్టు రాజకీయ విజ్ఞానభారేయు లగుట ఎట్లు? ప్రవేశము గల్గించుకొనకుండిన విషయము గ్రహించుకొన గలగుమా? ఇట్టివద్ద అదువారితో గచ్చ కా య లాడుచుండినవై జెప్పిన భారతీయులగురు చేయె? లోకమున పుట్టుకతోనే మహనీయులై పుట్టుట స్వభావముగాగునదా? నీక్కిలోనిక యీతనేర్చుకొనుట మిక్కిలి యస్వభావము. మరియొకటి, ఒకరి కితరులెట్లో వారిశరల కట్టు అను నానడిగలదుగదా! అందువల్ల నీసలహాను నెచుగూడ ప్రకాశిక కుదియ్యవలసివచ్చుచున్నది. రాష్ట్రవిషయమునకొప్పరియలోకప్రఖ్యాతిగాంచిన మహనీయులకు గూడ అదకదుర్బేద్యమైన స్వరాజ్యాంగ్లేజమున ప్రకాశిక పత్రిక ప్రవేశించి పాక్షికమెట ఏలతో? తాటధ్యము నమించి బ్రాహ్మణతర సంఘవిషయమున మాత్రము శ్రద్ధగహించి బాటుపడిన తృప్తిగా నుండుగదా! ఒకరిని భూషించి ఒకరిని రూషించుటలో అభివృద్ధికై పాటుపడు పత్రికలకు న్యాయము గాదు అందరిని సమదృష్టితో చూడవలయును. ప్రస్తుత మెవరికి వచ్చినదానిని వారుచేయుచున్నారు. అనవసర వ్యాఖ్యానము లక్కలేదు. ఇక వీర వీరిన డొంకకడలవని దానికి పత్రికవాదే విమర్శింపవలయు. అట్లుచేసిన నే బాగు. పిన్లూరురెడ్డి సోదరులాగా! చూచితిరా న్యాయ మెట్లున్నదా? వారు : గు సహేతుక కారణములతో ఆంధ్రరాష్ట్ర మనసము లేనని దృష్టమైన న్యాయమైన నిరూపణ జేయవలకు వారిని మీరు నమ్మకగు. నిజమును సాధధానమునలతో యోచింపుడు. వైమాటలకు మోసపోకుదా! విద్యవృద్ధమైన ఆ తరాత్మకు విమర్శముగా ప్రవర్తించుడు. వైషమ్యములు వచ్చునట కట్ల. అదిగలుగుటకు వీలు, కారణములు లేవు. పత్రిక ప్రబోధించిన వేమైన గలిగిన నది దూరదృష్టిగలవారి నేమియు చేయవు అని నా నమ్మిక. ధర్మోరక్షకులు,

దక్షిణ ఆఫ్రికా వ్యవస్థ.

పోలకు గారు.

ఈ నెల 4వ తేదీన మరాటిపత్రికా సంపాదకులు పోలకు గారికి సంభాషించిరి. దక్షిణ ఆఫ్రికాలో భారతీయుల స్థితి మున్నగు విషయములను పోలకు గారిని తెలియజేసిరి.

దక్షిణ ఆఫ్రికా యూనియనుయంగు చేరిన యధిపతీన ములలో శత్రు అధినివేశము హైందవులయెడ నుదారభావ తోడను, ప్రీట్టోరియం లెక్కకు భావముతోడను ఒప్పుచున్నది. శత్రు అధినివేశమున హైందవులకు యూరోపియనులలో సమముగా పాఠనత్వపు హక్కులున్నవి. ఒక హైందవు డిప్రడేక్షను మ్యూనిసిపలు బోర్డు సభ్యుడుగ నున్నాడు. మోమోటము లేకయుండిన నీత దృఢత్వపరమంగి యుండెడివాడు.

వర్తకపు లైసెన్సుల విషయమున ఆఫ్రికాప్రెమియల యందు భారతీయులకు చాలవరకు చిక్కుగలుగుచున్నది. కొంత లైసెన్సులు సాధారణముగ లభ్యముకావు. ప్రాతలైసెన్సు దాగ్లకు మరల సమమియ్యగుట, ఒక వ్యాపారమునందలి లైసెన్సు రద్దుచేసి యింకొక వ్యాపారమునకు నెలపు సెనుగుట కష్టమైనది. కొన్ని కొన్ని లైసెన్సుల సెనుగుటయం దిటీకల ప్రాప్త్యువాల్లోని పురపాలక సంఘములకు నాతనాధికారము లియ్యబడినది. ఈ యధికారముల వలన భారతీయుల వర్తక వ్యాపారముల కధికమగు నష్టము గలుగుచున్నది. చిల్లర వర్తకులగు యూరోపియనులు తదితర స్వల్పవర్తకులు భారతీయ వర్తకులతో పోటీగలిగి, వారలకు వైరులై నిలుచుచున్నారు.

గాంధీగారి నెటిల్మెంటులో వర్తకపు లైసెన్సుల విషయము స్పష్టముగ నుదహరింపబడలేదు గాని హైందవుల సహజమగు హక్కులను నష్టపరచు గూడదని వాదపరిష్కారమున వివరింప బడెను. ఈ లైసెన్సులలో బోక్సముకలుగజేసి కొన యూనియను దొరకనువారి కధికారములేను. బోక్సము కలుగజేసికొను నధికారమున్న ఫలముయం దట్టి యధికారము రాష్ట్రాధికారిని స్వాధికారమువారి కతమైయున్నది.

గాంధీగారి పరిష్కార మన్ని రాష్ట్రములకును వర్తింతును. ఈ నెటిల్మెంటులోని యంతయు లన్నివోట్లను ఆదరింపబడి, సంపూర్ణముగ నమలు జరుపబడుచున్నది. కొన్ని స్థలముల యందలి మధికారుల యిది చేకమునలనను, నెటిల్మెంటు విషయములను యూనియను దొరకనువారు క్రమముగ బోధపరచుకొనక పోవుటవలనను, వాటి నమలు జరుపుటయందు కొన్ని చిక్కులు సంభవించుచుండెను.

హైందవులకు రాజకీయ నియోజన స్వాతంత్ర్యము లేదని 1896 నుండి నేరూపు దొరకనువారు కాసనమున రించుచు నావల సాన్నిధిము నియోజన స్వాతంత్ర్యమున బోక్సము కలుగజేసికొనమని హైందవుల కభయమిచ్చిరి. అయినను, హైందవుల స్వాతంత్ర్యమును భంగపరచ 1905 సం. మున ఎట్టి ప్రభువి మంత్రిత్వకాలమున, యత్నములు జరిగినవి. సామ్రాజ్యపు దొరకనువారు రామోదంపంతున వైయన్ను తీరేదనికావు. వర్తమానున నియోజక స్వాతంత్ర్యమున్న వారక యట్టి స్వేచ్ఛ నుంచుటకును, ఇతరుల కా స్వేచ్ఛ నిట్లు వై నొనగండుటకును, భారతీయు నెవ్వరిగాని మ్యూనిసిపలు సంఘసభ్యునిగ నెమ్మొనగండుటకును ప్రస్తుతపు చిక్కుకాసము నుంచించుచున్నది.

ఇటీవల బాన్సువర్గంలో నొక దొరగారు భారతీయుల సెక్కుని ప్రాముఖ్యమునకి ప్రోత్సహింపగా, భారతీయులకు నేల గూలి మరణించెను. బాన్సువర్గం హైందవులకు ప్రాముఖ్యము నెక్కుట కధికారములేను. మా సాత్విక నిరోధ నోద్యమ సంతకమున నిట్టి శత్రు నొక దాని ప్రధాన న్యాయస్థానమునకు గొంపోయి, భారతీయులు ప్రాముఖ్యము నెక్కువచ్చునను తీర్మానమును బడవీలిమి. సామ్రాజ్య యూరోపియను లుద్రేకులు గాకుండుట కై బండి వ్రేనను, వెనుకను భారతీయులు కూర్చుండవచ్చునని రహస్యపు ఏర్పాటు జరిగినది. వైరి వివరింపబడిన యక్రమము సామ్రాజ్యపు యూరోపియనుల ద్వేషభావమును నూచించుచున్నది. దోషిని కక్షింప దొరకనువారు వర్గ జరుపుచున్నారు. కాని యీ యక్రమమునుబట్టి యూరోపియనులందరును భారతీయులయొక్క యిట్లే రించుచుండిన తటంపరాదు. వర్తమానున నట వసిం చియుండు భారతీయుల నాదరించుచుండిన యూరోపియను లనేకులున్నారు. భారతీయు లింకను ఆఫ్రికా దిగుమతి చుకుటకు భయమును సత్కృతింపరు.

ప్ర॥ యధ్యక్షులమున హైందవ యూరోపియనులతో ములయనోద్యమ సంబంధములయం దెట్టి మార్పున కలిగినవా? ఉ॥ హైందవు లీయధ్యక్షులమున నూతనమగు చిక్కులు కల్పింపక తమకు సాధ్యమైనంత సహాయ మొనరించిరి. స్వచ్ఛంద పటాలముల గొన్నిటి నేర్పరచి తూర్పు ఆఫ్రికాకు బంప నా సేవలకు నుత్కృష్టమును సేవ యొక్కవని. ఈ నిర్బంధము, యీ సేవలు అచటి యూరోపియనులను హర్షింపజేసినక.

ప్ర॥ ఆఫ్రికా దేశముల స్థితిగతు లెట్లున్నవి. ఉ॥ వీరలకు ప్రాచీనమగు నాగరికత లేదు. ఇప్పుడిప్పుడు జనసముహమున జ్ఞానోదయ మగుచున్నది. వీరలో గొం దురు వ్యక్తులకు విశేషమగు సామర్థ్య మున్నదటకు సందేహము లేదు. దేశముల పాలనమునకు సుబంధించిన రాజ్యాంగ గవిధానము ప్రత్యేకముగ లేదు. వీరల యాచారములు మున్నగు వానిని పరిశీలించి శ్రద్ధ దీసికొనిన వారు కానరాదు.

ప్ర॥ ఇటీవల దక్షిణ ఆఫ్రికా యందు ప్రకటితమైన ప్రజాపరిపాలన భావమునుగూర్చి మీరేమి చెప్పెదరు?

ఉ॥ ఈ భావము దెచ్చివారిలో జ్ఞాన హృదయము తెగల యంగు వ్యాప్తము కావచ్చును. ఆట్టి వ్యాప్తివలన కష్టములు ప్రాప్తింపగలవు. ప్రజాపరిపాలన భావము సహజమగునదిగాక తెచ్చిపెట్టుకొన్నది. వర్తమాన కాలముననే దెచ్చివారు రాజ్యాంగ విధానమునందయు పాలించు సామర్థ్యముకలవారై యున్నారు. దక్షిణ ఆఫ్రికా రాజ్యాంగ విధానమునే గాక సామ్రాజ్య మహాసభ ద్వారా సామ్రాజ్య రాజ్యాంగవిధాన మును గూడ దిద్దుకొన వీరి కధికారము లభ్యమైనది. కనుక వీరి కసంతృప్తి నొందవలయును. బోధా, స్పృహ, సేవా నల సేవ యుత్కృష్టమైయున్నది. హైందవులకున్న తమ దేశీయతే వీరి కధికారము గలుగజేసిరి. యధ్యక్షులమున భారతీయుల కాంతముగ నుండిరి.

ప్ర॥ భారతీయుల విద్యాస్థితి యెట్లున్నది?

ఉ॥ హైందవుల విద్యాసహజ్య చాల ఆత్రము. కలుగజేయుచున్నది. భారతీయులు విశ్వవిద్యాలయ పరీక్షలకు వెళ్ళుచున్నవారు కళాశాలలయందు చేరవీయురు. కనుక వీరు యింటియొద్ద చదువుకొని పరీక్షలకు వెళ్ళవలయును.

అధినివేశనోద్యమలకు భారతీయులు కొందరికునచ్చి విద్యాభ్యాస మొనర్చి, స్వదేశమునకరిగి తమ సోదరుల స్థితిగతుల సభివృద్ధి చేసిన యుత్కృష్టముగ నుండును. నిధులను, వేతనములను మున్నగు ఏర్పాట్లను నొనర్పవలసి యుండును గాన వ్యయప్రయాసము లధికము. అయినప్పటికిని యీ విధానము నమలులో బెట్టిన లాభ ముండవచ్చును.

దక్షిణ ఆఫ్రికా యందు లక్షవివిధ వేలవంది హైందవులున్నారు. ఆ దేశమునందు వీరి స్థితిగతులు, పీడుమాపులైర్పాటు, నిర్మాణ సామర్థ్యములపై సాధారణపడి యుండును. కాని వీరి ఇండియా ప్రజల సహాయప్రోత్సాహము లభ్యావశ్యకము. ఇండియా దొరకనువారు సామ్రాజ్య దొరకనువారు గూడ దక్షిణ ఆఫ్రికాలోని హైందవులకు తోడ్పడుట ఆగత్యమైయున్నది.

భరతఖండము-పార్లమెంటు సభ్యులచంపుము.

హిందూదేశ పరిపాలనా సంస్కరణములను నిరూపించుటకు పార్లమెంటు సభ్యుల సైక సంఘముగ నేర్పరుచుట శ్రేష్టతమ మని అనుభవజ్ఞులగు భారతీయులు కొందరు తలంచుచున్నారు. ఈ విషయమును ఇండియా మంత్రిగా రాజ్ లోచించుచున్నానని లండను నుండి విషయముల నెరింగిన యొక విశేషుడు మైయు ఆఫ్ ఇండియా పత్రికకు వ్రాసినది తెలుపుటకు చాల సంకలించుచున్నాను.

“ఈ విషయమున పరిష్కార మాలింపబడదు గాన వీరిని గూర్చి వివరించుట సముచితము. హిందూదేశ ప్రభుత్వ విధానమును గూర్చి ఆలోచించుటకు పార్లమెంటు ప్రభువుల ప్రజల సభలలోని సభ్యులలోగూడిన సంయోగ సంఘమును ఏర్పరచవలసిని కొందరు ఛేదనలను గాకి సలహా మొనరిరి. బరిష్టా వి విధసంస్కరణవిధానములను చర్చించి దొరకనువారికి తెలుపుటయే ఈ సంఘమువారి పని. హిందూదేశ చ్యవరి పాలనమున భారతీయుల కధిక స్వాతంత్ర్యముల నొనగుట చాల విషయ మగు విషయము గాన కాశ్రయభర్తవిధానము నందు సంపూర్ణముభవము గల పార్లమెంటు సభ్యులే అందుల కర్హులనియు ఇరుసభల సభ్యులును కలసి గాంతముతో నాలోచించి భారతీయు లాతురతతో కోరుచున్న విషయములను పరిష్కరింపవలెనని వారు నూచించిరి. కాంగ్రెసు మోక్షము లీకుల వలన నియోజకులగు భారతీయులకు లాంగ్ దేశము నకు రానున్నారు గాన వారు భారతీయ ప్రాముఖ్యమును స్పష్టపరచ గలుగుదురు. అటు పంపబడెను భారత ప్రతినిధులు పార్లమెంటు సంఘముతో నాలోచించుటకు వీలగునట్లు సంయోగ భారత సంఘము (కాంగ్రెసు, లీగు) వారేర్పాటుచేయవలెనని దొరకనువారు వారు కోరదగునని నూచింపబడినది. దీనిని గూర్చి ఛేదనలు గాదు శ్రద్ధతో నాలోచింప బూనిరిని ఆశింప వ్రాసెను (ఇండియన్ నోటుసు రిఫార్మరు).

జమీందార్ల ప్రకటన పత్రము.

మా॥ కే. ఆర్. వి. కృష్ణరావు పంతులుగారు.

కాకినాడనుండి పోలవరము జమీందారు మానసియులు కే ఆర్. వి. కృష్ణరావు పంతులుగారికి వ్రాసిరి:-

హోమయూలు విషయమై కొందరు జమీందార్లొక ప్రకటనమును వెలువరించియున్నారు. కర్నూలు మండల సభాద్యక్షులను వహించి సభయందు హోమయూలును క్లాఫించుచు, ప్రజల అసమితియందు చేరవలసినదని నేను హెచ్చరించినట్లుల వై పత్రమున వ్రాయబడినది. కర్నూలు సభయందు నే నొనర్చిన యుపన్యాసమును పరిశీలించిన యెడల ప్రకటన పత్రము లోని యంతయు లసత్వములని స్పష్టమగును. దేశీయమగు రాజకీయ స్థితిని విచారించునపుడు హోమయూలు, అసభికార సభ్యుల విన్నపము మున్నగు వానిని వివరింప విధియయ్యెకం గత సంవత్సరమున వ్యక్తులను, సంఘములను, సంస్కరణ విధానముల నూచించియున్నది. ఆ సేవల సేకములగు నూచనము లొనర్చిరి. దేశీయలీనూచనములను చర్చింపవలెనని గనుక నా యధ్యక్ష కోపన్యాసమున వీనినిగొట్టి నెత్తుకొనవలసి వచ్చెను. ఆంగ్ల సామ్రాజ్యములోని రాష్ట్రముల కన్నిటికిని ప్రాతినిధ్యమును సామ్రాజ్య ప్రతిసంఘ మొకటి కావలెనని అపుడు లండను నగరమున జరుగుచుండిన అధినివేశన మంత్రివర్గ సభయందు వాదించబడెను గనుక యధ్యక్షునకు పూర్వమే, హిందూదేశము చాలకాలమునుండియు వాంఛించియున్న విషయములను నాయుపన్యాసమున పొందుపరపవలసి యుండెను. కాంగ్రెసు మహమ్మదీయ మహాసభల ను మతించు విధానము నే, స్వరాజ్య సమితి యామోదించుననియు, వైసభ లామోదించు విధానము అసభికారసభ్యుల విన్నపము ననుసరించి యుండుననియు, యధానంతర సంస్కరణాంశాలను దేశమునందలి రాజకీయ ప్రతిష్ఠాపనముల కన్నిటి కామోదనమైన యంతయు ననుసరించి యుండుననియు నేనూహించితిని గాని హోమయూలు, స్వరాజ్యము మున్నగు విషయములలో నానుభిప్రాయములే నానియోజకుల యభిప్రాయములని చెప్పియుండలేదు. యధానంతర సంస్కరణమునుగూర్చి భాష్యముల సంఘమెట్టి యభిప్రాయమును వెలువరింపలేదు. నానలే, భూస్వాముల సంఘసభ్యులైన కొల్లెంగోడు రాజాగారాక సంస్కరణ విధానమును యోచించి అసభికార సభ్యుల విన్నపము తమ కంగీకృతమని సాతోజిషియుండెరి. తక్షణమే హైందవభూమికి స్వపరిపాలనా స్వేచ్ఛ నొనగ వలసినదని నే నెచ్చట వివరించియుండలేదు. సభ్యుల విన్నపములోని విధానమును, మహాసభ యొనర్చు తీర్మానములను మన యాంక్షాలను కాధారములై యుండవలెనని నే ననియుండిని. తాము స్వపరిపాలనాదర్శ విషయముల గానునియు, సకాలమున కాశ్రీయ విధానముల నాస్వేచ్ఛ యలవడుట తమకు సమర్థమనియు జమీందార్లు తమ ప్రకటనపత్రమున వెలువరించియున్నారు. ఇట్టి స్థితియందు స్వపరిపాలనమును తక్షణమే యొనగవలసినదనియు, స్వతరీ పాలనము విషయమై శాశ్వతమైనదగు మాగ్గముల బట్టుకుననియు నా వాదమని ఎట్లు నాయుపన్యాసము వలన స్ఫురించునో తెలియ రాకున్నది. తన పత్రికయందు లీసెంటుమ్యూ సాయుపన్యాసమును గొనియాడినవో అందులకు నేను తీరపాదిసో? ఇండియను పేట్రియలు.

మామూలు దేశమునందలి వ్యవస్థాతములు తృప్తికరములుగా నున్నవని తెలియుచున్నది.

మదరాసు కార్పొరేషను నోటీసు

అప్పకవ్వును నిలుపుచు కట్టణమునకు వలయునంత వడియగట్టిన నీరు పాటి, చుట యసాధ్యముగా కనబడినది గావున, ఇంకమీఁద నిలుపుదల లేకయే నీరు ప్రవహించునట్లు చేయబడును. ఇందువలన వడియగట్టిన నీరును వడియగట్టిన నీరును కలుపవలసి వచ్చును. కాబట్టి త్రాగెడి నీళ్లను తాచి వడియగట్టుకొనవలెను.

మద్రాసు కార్పొరేషను జనరలు డిపార్టుమెంటు } జె. సి. మొలోని } పెసిడెంటు.
10.7.1917

వృత్తాంతములు

—:—

దగ్గరును సొక పెద్దపని జేసి సభవారందరను తమ విచారమును స్వానుభూతిని సాగోజిగారి కుటుంబమున కెఱుక పరచిరి.

హిందూదేశ కార్యదర్శిగారు తమసానుభూతిని, బహుమును దాదాభాయి సాగోజిగారి కుటుంబమునకు బహుపకల గనదని గవ్వరుగారి తంతునిచ్చిరి.

ఇటీవలి భూకంపముచే పేలిన భవ్యమైన గోపురము మరగ్గురు చేయుటకు ప్రయత్నము చేయుట రూపుము లనుచందాబగ నిచ్చిరి.

ప్రభుత్వమువారు సర్ ఎడ్వర్డు మ్యుల్లగాంటుగారి ని వేయు ప్రకారము కార్యము లాచరించ దలచు కొనుటచే ఈసమస్యమున పరిపత్తి సంఘముల రిజిస్ట్రారుల సహకారముండవలయును.

ఈ శ్రీ దేశభక్తగ్రామ్యులకు దాదాభాయి సాగోజిగారి కుటుంబమునకు బ్రతికే సంఘమువారు తమ శుభ్యంత సానుభూతిని జూపుచున్నారని సర్ విలియం వెడ్డరు ఒకే గారు తలచినది.

1916 సంవత్సరమున అస్సాం, బెంగాలు కొండల యనుపదారి వరదల చేతనా, కొండపరిసరము వలనను నష్టపడుటచే మూసి వేయబడిన దానిని మరల 12 వ తేదీన తెరచెదరు. తైలు బండ్లు యథాప్రకారముగ ప్రయాణింపగును.

ప్రస్తుత రాజకీయ స్థితినిగూర్చియు, బీసెంటుగారి నిర్ణయమును గూర్చియు చర్చించుటకు ఈనెల 22 వ తేదీ మధ్యాహ్నము బొంబాయి నగరమున ఆఖిలభారత జాతీయ సభాసంఘమువారు, ఆఖిలభారత మహమ్మదీయ సభాసంఘమువారు గలసి సభాసేవదరని తెలియుచున్నది.

లాటరీలో బట్టకు ర. 86425 వచ్చుట. — బొంబాయి లో సొక పాశ్చాత్యునికొద్ద నున్న బొట్టు (పంటవాడు) తన యజమానునికి కడయైన దేశలో కార్యయన్తరమున ఆయనకు కోడము గలిగివానినికాల్చిందొడ్డెను. తరువాత తనూపణాభ్యుదయముగ వానికి 10 రూపాయల నోటు నిచ్చెను. దానితోవాడు యధ్యురణపు లాటరీ టిక్కెట్లను కొనెను. వానికి 86425 రూపాయలు బహుమానము వచ్చెనని తెలియుచున్నది.

విశాఖపట్టణమునుండి మౌస్వకీయ విలేఖకు డిల్లీ 9-వ తేదీన తెలియజేయుచున్నాడు. నిజ్జి సాయంకాలము 5 గంటలకు ముంబయి నుండి బిల్కోరి ను పురమందిరమునందు ఆనంద విలు భూపతిరాజు వేంకటపతిరాజుగారి యాజమాన్యముక్రింద సభగూడి, మాపురవాసులు దాదాభాయి సాగోజిగారి మరణమునకు తమ సానుభూతిని ప్రకటించి, వారి కుటుంబముయెడల తమ సానుభూతిని తెలియజేసిరి. కళ విద్వంసులుగ జరిగెను.

దొంగలూరు పెంటలు కాలేజీ ప్రిన్సిపాలు మెట్టాపు గారు మెకానికలు ఇంజనీరింగు పాఠశాల విద్యార్థుల కిట్లు బోధించిరి:—ప్రభుత్వోద్యోగము సాధింపకు. స్వదేశమున ఉద్యోగమును సంపాదించు కొనుడు. మనదేశమునకు విారు వన్నె తెచ్చి వచ్చుచే మన సామర్థ్యము ప్రపంచమునకు విధితమగును. మన సరకులను విదేశములందు కొని నగలునకు విక్రయించ వలయును.

మునగలుకోట్టలో దొంగదళము:—రంగమన్నయి రియోబాయపాయి గార్లను న్యాయవాదులు 5 దావా పయింట్లను మాకో టెకో టెర్ర మునగలుకోట్ట హెడ్డు గుమాస్తా నంద దాఖలుచేసిరి. ఆ రిఫ్టుయింట్లపై మొత్తమునైన 70 రూపాయలు విలువగల స్టాంపులు అంటించబడిన, వానిని తమ బల్లపై పెట్టి ఏవియో కొన్ని కాగితములపై మునగలుగారి చేస్తామని వేయించునిమ్మల లోకలికిగోయి గుమస్తా తిరిగి వచ్చునట్టికి 5 స్టయింట్లను కనబడలేదు. వానిని దాఖలు చేసిన యిద్దలు కళిగ్గున, గుమాస్తాయను గడికి కావలియున్న సొకరును చెప్పినదంతయు మునగలుగారు వ్రాసికొని దొంగను ట్టుగొనుటకు ప్రయత్నములు గావించుచున్నారు.

కలకత్తా నగరాభివృద్ధి:— కలకత్తా నగరాభివృద్ధి ప్రయత్నములు జరుగుచున్నవి. ఇవికాక చాల పెద్దలుగా నుండిన హోరావంతెనను యిప్పు డింకను పెద్దలుగా చేయుచున్నారు. పుర మధ్యభాగమునుండి యీవంతెనకు 120 అడుగులు పెద్దలుగల యొక రాజమార్గమును వేయుటకు యత్నములు గావించి దానికి ఆరు కంకర, మెట్లగు మెదలగు వానిని ప్రోగుచేసిరి. దీనితో సమముగా పోవుమార్గములను కూడ పెద్దలు గావించు యత్నములను గావించుచున్నారు.

ఇప్పటికి 121 మంది సివిలు అసిస్టెంటు సర్జనులు, స్పెషల్ వ్యవస్థలంబటలును హిందూదేశ వైద్యసేవలో తాత్కాలికముగ కుమిషను ఉద్యోగముల బడసిరి. వీరుగాక ఇంక 229 సుర దాఖలుచేసిరి. కొలదికోజులలో వీరిలో ననే కరుండికి కమిషను ఉద్యోగములు లభింపవచ్చును. వైద్యోద్యోగుల వైనికోద్యోగముల పంపించి చేయుటకు గాను 30 మంది వైద్యవిద్యార్థునిను అనుపశ్రులలో పనిజేయగోరి.

ఒంగోలు తాలూకా గ్రామాలను మహాజనసభయొక్క ప్రత్యేక సమావేశము ఈ నెల 11, 15 తేదీలందు రుద్రవరము గ్రామమున జయప్రదముగా జరుగును. ఆగ్నేయని నాయకులు ముందు తెలుపబడును. రుద్రవరము స్వరాజ్యసమితి తరపున 14వ తేదీ సాయంకాలము, ఆంధ్రరాష్ట్రీయ స్వరాజ్య సంఘ కార్యదర్శి, గాడిచర్ల హరిసర్వోత్తమరావు పంతులు గారు ప్రత్యేకము మనము దేశభ్యుదయమునకు చేయదగిన పనులగుంచి యుపదేశించెదరు.

కలకత్తా వైద్యకళాశాల విద్యార్థి మాంధ్యమును ఆసు బగ్గా యునకును రెండవతరగతి రెయు బండిలో ప్రయాణము చేయుచు సిగిరెట్టును కాల్చి నాశంభించెను. ఆ పెట్టెలోనే యున్న పోలీసు ఇన్స్పెక్టరుగా రొకరు వాని నలుల చేయవలదని ఆనెకమారులు చెప్పిరి. చుట్టలు కాల్చి కొనుటకు ప్రత్యేకముగ పెట్టెలు లేవునకు నత దా పెట్టెలోనే సిగిరెట్టు కాల్చుటచే వచ్చెనని ఆ విద్యార్థి బదులు చెప్పెను. న్యాయాధికారి వి. సి. టాడ్డుగారు వాని నేరము నిరపరచి 1 రూపాయ జరిమానా విధించిరి.

కర్నూరము:—జపానదేశములో సుమారు 11,000,000 పానులవిలువగల కర్నూరము, తయారు చేయుచుచున్నది. అందు 1,000,000 విలువగల కర్నూరము హిందూదేశములో వాడబడుచున్నది. మిగిలిన 1,000,000 పానులు విలువగల కర్నూరము యూరోపు అమెరికాదేశములకు ఎగుమతి చేయబడుచున్నది. అయినప్పటికిని ప్రపంచమున వాడబడునంత కర్నూరము జపానలో వైరుకాకపోవుటచే జపానవారు కొన్ని దేశములకు మాత్రమే కర్నూరమును ఎగుమతి చేయ కలుగుచున్నారు. కనుక కొద్దికోజులలోనే కర్నూరపు భదలు ఆధికమగునని తెలియవచ్చుచున్నది.

ధన్యపాఠశాల:— పుదుచ్చోటలోని రామచంద్రపుర గ్రామవాసులకు ఎస్. టి. నాగప్ప సెట్టిగారు తనకుండు ఆస్తినుండి 1,25,000 రూపాయలను వేటుచేసి తనపేరు తన గామమున సొక ధన్యపాఠశాలను స్థాపించుటకు సంస్థానము వారి అనుజ్ఞబడసిన పిమ్మట 1,25,000 రూపాయలను 41,000 రూపాయలు ఖర్చుపెట్టి పాఠశాల నిమిత్తము కరణమునుకట్టి పనారంభించిరి. ఈపాఠశాల ప్రారంభోత్సవము, సంస్థానపురివాక్, బర్మిగారిచేత జయప్రదముగా ఈనెల 9-వ తేదీన జరుపబడెను. ఈపాఠశాలయందు తిరిగి విద్యార్థులకు భోజనాదిసదుపాయముల చేయుటయే గాక వారికి ఉచితముగ విద్యనొప్పబడుననియు, సంస్కృత-తెలగూపల విషయమై తిరిగి శ్రద్ధ ఆధికారులచే పుచ్చుకొనబడుననియు తెలియజేయు గలిగి నటులుగా పనిచేయు విద్యార్థులకు పట్టపరీక్షలుందు కృతార్థులగు మును విద్యావేతనము లివ్వబడుననియు నాగప్ప సెట్టిగారు ద్రవిడమున వ్రాసి వదిలిరి. పాఠశాలయందు ప్రస్తుతము 4 వ ఫారమునకే తరగతులు గలవు. వీరిలో 40 మంది విద్యార్థులు గలరు. పాఠశాలా భవనము కట్టుట పూర్తియైన వెనుక 5,6 ఫారములనుకూడ నేర్పరుపబడును.

మతవిషయకమగుకేసు:— కాశీనగరమున ఆరవాలా లను ఒక జాతివారుగలరు. వారు రెండవతరగతిగా నేర్పడిరి. ఆ దొక తనవారు నిన్యనియములు గలిగి నున్నారు. రెండవతర వారు తమ మతమునందు మార్గముల చేయగోరు సంస్కృతపై యున్నారు. ఓక్సెయిండ్ అను అగరవాలా మతమును దొర

తనము వారి కర్నూలపై ఇంకాండునంగుండి శ్రద్ధతో విద్య నేర్చుకొని తిరిగి కాశీనగరమునకు వచ్చెను. అతనికి ప్రాయశ్చిత్తము గావించి మతములో కలుపుకొనిరి. గోవిందదాస్ అను సతకును అతని స్నేహితులను లక్ష్మీచందుని విద్యకు మెచ్చుకొని అతనికి విందు గావించిరి వీరి నందఱిని కులము నుండి వెలివేయుటకు విశ్వంభర నాథుడు తన స్నేహితులను హెచ్చరించెను. తమ్ము నిట్లనమానవక చినందుకు గోవిందదాస్ కాశీనలు జడ్జిగారివద్ద 11000 రూపాయలకు మానవస్త్రపుగావా దాఖలు చేసెను. వాదిపక్షమున తీర్మానము చెప్పచు తిరుమాత్రము భర్తులకు మాత్రమే ప్రతివాగులు వాది కెచ్చుకట్లు తీర్మాన మిచ్చినందున అలహాబాదుకోర్టునందు ఆశీలు చేయుబడెను. ఆకోర్టువారు ప్రతివాదుల పక్షమున తీర్మానమిచ్చినందున ప్రింకొన్సిలులో మరల ఆశీలు చేయుగా వారు దావాను భర్తులతో సహా కొట్టివేసిరి.

కోయంబూరు న్యవసాయ కళాశాల.
సంధి యుత్సవము 1917

జూలై 7 వ తేదీ సాయంకాలము 4 గంటలకు ఆటలు జరుగును. 13-11 తేదీలకు మధ్యాహ్నము 2 మొదలు రాత్రి 7 వరకు ఆటలు కనోదయును జరుగును. 15-16 తేదీలకు ఉదయమున 8 మొదలు 10 గంటలవరకు సమావేశమును 15 వ తేదీ సాయంకాలము 5 గంటలకు ఆటలును 16 వ తేదీ మధ్యాహ్నము 1-30 మొదలు 4 గంటలవరకు మహాసభ యును జరుగును. 5 గంటలకు ఆటలును రాత్రి 9 గంటలకు కనోదయులును జరుగును. మొ. 25 అల్లెగూడరు గార్లను, కాడ్వూలే సి. ఎస్. వి గారవ్యక్తుల కహించెదరు.

బొంబాయి క్రాంతికులు, ఇంగ్లీషుయును పత్రికలు
నేగాకోపణము.

బొంబాయి క్రాంతికుల పత్రిక యీ క్రింది లేఖలకు ప్రయోగించుచున్నది:—

మార్చి 19 వ తేదీన బొంబాయి క్రాంతికుల పత్రికా సంపాదకులు బి. జి. హన్నుచు గారు, ఇంగ్లీషుయును పత్రికా సంపాదకులు జె. ఎ. కండ్ల బ్రూసు గారికి వ్రాసినలేఖ:—

“గత 17 వ తేదీన పెంజాబీ ఇంగ్లీషుయును పత్రికా ముఖ్యాధ్యక్షుడు నీ తీరున వ్రాసుబడి యుండెను.”

“హిందూదేశము స్వపరిపాలనమునకు తగియున్నప్పుడు, ఆ స్వాతంత్ర్యమును ప్రసాదించుట యం దెవ్వ రెడ్లు పడినను ఆగ నేడు. ఇంకరకకు హిందూదేశము స్వపరిపాలనాత్మక సంపాదించు కొనలేదు. చాలకాలము గలిచినను, ఆదేశమున కీయన్నత లగ్యపవ కుండవచ్చును గాని ఒక విషయము మాత్రము నిశ్చయము. బొంబాయి మదరాసు పత్రికా సంపాదకులనుండి వెలువడుచున్న, ఆంగ్ల ప్రభుత్వముపై నిందా వాక్యములను, మానవని యోజకమును గూర్చిన దురాశయక, పాశ్చాత్య ప్రజాప్రభుత్వా డంబరమును, హైందవభూమికి స్వపరిపాలనా స్వతంత్ర్యాత్మక కలుగజేయ నేరవు.”

“బొంబాయి మదరాసు వాస్తవపత్రికా సంపాదకు లన బొంబాయి క్రాంతికుల పత్రికకు చెందునా? ఇంగ్లీషును పత్రికా వచనములు క్రాంతికుల పత్రిక చెందునెడల, నాపత్రిక ఎపు డాంగ్లప్రభుత్వమును తూలనాడెనో, ఏదురాశయ వెలువరించెను, ప్రజాప్రభుత్వవంబర పెద్ది చెు తెలియజేసిననుకల సంతసింతును.”

వైలేఖకు ఇంగ్లీషుయును పత్రికనుండి జవాబు:—

“కాండ్ల బ్రూసు గారు పత్రికా ప్రతినిధిధనముతో గూడ మెసపోలేమియారు వెళ్ళి యుండిరి. సుమారు ఆరువారములు గడచినగాని వారు కలకత్తాకు రాజాలరు.”

జూన్ 2వ తేదీన మరల వచ్చియు గారు ఇంగ్లీషుయును పత్రికకు వ్రాసినలేఖ.

“మార్చి 19వ తేదీన ఒక యుద్ధము వ్రాసియుంటిని. ఉత్తరపు నాశించుతో జరపవచ్చింది. విారు మెసపోలేమి యారు వెళ్ళినట్లు ప్రభుత్వము వచ్చినది. మెసపోలేమి యారు నుండి మరలవచ్చితిని తెలిసెను గావున నాముత్తరమునకు బదులు కోరుచుంటిని.”

హన్నుచుగారి లేఖకు కాండ్ల బ్రూసు గారిట్లు జవాబిచ్చి:—

“క్రాంతికుల పత్రిక మాకార్యాల నునున వయులు చేయరు కి గత సంవత్సరముం పొందుపరచున కేము గలుగక చింతించుంటిని. విలేఖయందు పొందుపరచిన వాక్యమొకరి కిటీవలి యాంధోళనమునలన కలిగిన యభిప్రాయమై యున్నది. ఆంగ్లప్రభుత్వయావణము, గురాక ప్రకటన మొనర్చలేదని విారు వచించినయెడల, విారువచుట విశ్వసించును.”

కావలెను.

ఆంధ్రదేశమునం దంతటను ఆంధ్రవిద్యా నిధి పక్షమున సంచారము చేసి, దాని ప్రయోజనమును ఆంధ్రసోదరుల కెరుకపరచి వారిని సభ్యులుగ జేర్చుటకు, సమర్థత గల యేజంట్లు కావలసియున్నారు. వలయువారు, వారి కిదివరకు గల లోకానుభవమును గూర్చియు, వారు కోరుతేతనమును గూర్చియు, ఆంధ్రవిద్యానిధి కార్యదర్శులు, 7 తంబు శెట్టినిధికి వ్రాయు ప్రార్థనలు.

విషయానుక్రమణిక.

కలము	2
వక్త, గ్రంథము, ఆంధ్రరాష్ట్రము	3-4
స్థానిక వార్తలు	5
ప్రధాన వ్యాసము	
గౌ. కె. ఆర్. వి. కృష్ణారావు పంతులుగారి ప్రత్యుత్తరము	6
వార్తలు - వ్యాఖ్యలు	7
చిరోపామహాసంగ్రామము	
విదేశతంత్రీ వార్తలు	8
దేశీయతంత్రీ వార్తలు	9
కృత్వాంతములు	10
జమీందారుల ప్రకటన	11
ఇంగ్లీషు తంత్రీ వార్తలు	12-13-14
జరిగిన దేశీయ జరుగుట	15

ఆంధ్ర పత్రిక

1917 సం॥ జూలై నెల 11-వ తేది

బుధవారము

గౌ. కె. ఆర్. వి. కృష్ణారావు
పంతులుగారి ప్రత్యుత్తరము

జమీందారుల్లిటీవల ప్రచురించిన ప్రకటన కలమునకు, పోలవరం జమీందారుగారైన గౌ. రవీంద్రయ్యలగు కృష్ణారావుపంతులు గారి సొసగిన ప్రత్యుత్తరమును జేరొకచో ముద్రించినారము. తమ ప్రతినిధులగు గౌ. రవీంద్రయ్యలు రంగస్వామి అయ్యంగారు, కృష్ణారావు పంతులుగారిపై, జమీందారుల మోసిన దోషము లుదని చెప్పవచ్చును.

(1) కర్నూలు మండలమున కృష్ణారావు పంతులుగారు స్వరాజ్యసమితి స్థాపించి, తత్పరిమితయందు జేరవలసినదని సభ్యులను హెచ్చరించుట.

(2) పంతులుగారు భూస్వాములై కింకార్యముగ నెన్నికొనిన ప్రతినిధు లగుటచే వారి వాక్యములు ప్రత్యేకముగ నాదరింప దగియున్నవని న్యాయుడియొక్క ప్రతీక విధి నభినందించుచుండుట.

(3) స్వరాజ్య విషయమై జమీందారులలో యాలోచించకనే, అయ్యంగారును పంతులుగారును ప్రజల విషయమై తీర్మానింప భూస్వాముల ప్రతినిధులుగ హామీయూహనకు తమ సానుభూతిని చెలుపుట.

(4) స్వరాజ్యశిష్యము భూస్వాముల కిష్టమున్నను, గౌ. రవీంద్రయ్య సభ్యులు హామీయూహన యభిప్రాయములు భూస్వాముల యభిప్రాయములకు విరుద్ధముగ నుండుట.

(5) సకాలమున సరియగు శాస్త్రోక్తవిధానములచే నా స్వాతంత్ర్యము బొందుటకు భూస్వాములు వ్యతిరేకి పక పోయినను, గౌ. రవీంద్రయ్య సభ్యులు వెలువరించిన యభిప్రాయ వైఖరి, తమకు హాని కరముగ నుండుట.

పై యాక్షేపణలకు కృష్ణారావు పంతులుగారి టిల్లుల సమాధానములను వ్రాసిరి.

మొదటి యాక్షేపణ

కర్నూలు మండల సభలో తాము గావించిన యధ్యక్షకోపన్యాసమును జాగరూకతతో బోధించినయెడల, సభ్యులను స్వరాజ్యసమితిలో జేరుడని యాహ్వానించి నటులగాని వారి నందుకై ప్రోత్సహము జేసినటుల గాని గాన్పించదు. అందుచే, నీయాక్షేపణ కాధారము లేదు. రాజకీయసభ కగ్రాసనాధికారిగ నుండి, దేశమునం తను ఉట్టు త లూ గిం చు చున్న స్వ ప రిపాలనాశిష్యమును గూర్చి ప్రారంభోపన్యాసమున ప్రసంగింపక వీలుండదు. ఆకాలమునందే యభినివేత రాజ్యముల మంత్రులు లుడను పత్తనమున సమావేశమయి, సామ్రాజ్య ప్రతినిధి సభ నేర్పాటు గావించవలయు నని యొత్తిడి జేయుచుండిరి. 1911 వ సంవత్సరము నుండియు రాజకీయ సంస్కరణముల గూర్చి హిందూదేశమున జరుగు హద్దప్రతివాదము లన్నిటికిని, కని విని యెరుగని దాదాగ సంగ్రామ కారణమున ప్రపంచము నందంతటను యావిష్కరించిన నూతన వాంఛాప్రబల్యముచే, అద్భుత జవనత్వములుగలిగినవి. ఒక వంక, స్వరాజ్య సమితులు సంగ్రామాంతరమున భారత దేశమునకు లభింపవలసిన సంస్కరణ ప్రణాళికను ప్రచురించినవి. మరియొక వంక, సామ్రాజ్య శాసననిర్మాణసభలోని 19 మంది ప్రజాప్రతినిధులు గలసి ఇందును గూర్చియే వేరొక ప్రకటనమును ప్రచురించిరి. కృష్ణారావుపంతులుగారి రపును ప్రచురింపబడిన వేర్వేరు సంస్కరణ విధానములనుగూర్చి సభ్యులకు చెలిపి, వీటిని దేశీయ మహాజనసభయు అఖిలభారత మహమ్మదీయ సభయు గలసి చర్చించి యందరికిని సమ్మతముగ నొక విధాన మేర్పరచెదరని నుడివియుండిరి. స్వరాజ్య సమితులుగూడ దేశీయమహాజనసభయొక్క విధానము నంగీకరించు ననియు, శాసననిర్మాణసభ్యుల సంస్కరణ ప్రణాళికకును దేశీయమహాజన సభ నేర్పాటు విధానమునకును విశేష భేద ముండబోదనియు, కృష్ణారావు గారి రపు దూహించిరి. దేశీయమహాజనసభ యొక సంఘమునకు గాని, యొక తెగకుగాని సాంబంధ్యముగ సభ గాను. ప్రాముఖ్య లగు హైందవు లెల్లరును, జాతి మత వివక్షత లేక చిరకాలమునుండియు హైందవాభ్యుదయమునకై యవిచ్ఛిన్నముగ జరుపుచున్న సభ. ఈ సభ యవలంబించిన పద్ధతులు యెల్ల పుడును శాసనబద్ధమై యున్నవని దొరతనము వారు గూడ యంగీకరించియున్నారు. అట్టి సభా తీర్మానముపై కృష్ణారావుగారు గౌ. రవీంద్రయ్యతో ప్రసంగించుటలో విచారిత మెన్నియు గాన్పించదు.

రెండవ యాక్షేపణ

పంతులుగారు భూస్వాముల ప్రతినిధులగుటచే వారి వాక్యములు నాదరింపములని న్యాయుడి యాపత్రికలో బిసెంటుగారు వ్రాసియుండినందులకు, కృష్ణారావుగారు తరవాదులుగారు. అందుకు సమాధానము వలయునెడల న్యాయుడియొక్క ప్రకటన కోరుట సమంజసము. కాన రెండవ యాక్షేపణలో సార మెన్నియును లేదు.

మూడవ యాక్షేపణ.

యధానంతర సంస్కరణముల గూర్చి గాని, స్వపరిపాలనమును గూర్చి కాని, హామీయూహన గూర్చి గాని కృష్ణారావుగారు తమ యభిప్రాయములు తమ నెన్నికొనినవారి యభిప్రాయములే యని గాని, చెన్నరాజధాని జమీందార్ల యభిప్రాయము లనిగాని, బహిరంగముగ నైనను, ధ్వన్యన్యముగ నైనను యెన్నడును ప్రకటింప సాహసించలేదు. కృష్ణారావుగారు భూస్వాములసంఘములో సభ్యులు. ఆసంఘమువారు యధానంతర సంస్కరణముల విషయమై తమ యభిప్రాయమును ఇతరులకును ప్రకటించలేదు. ఆ సంఘములోనే సభ్యుడు కొల్లెంగోడు రాజాగారు సంస్కరణవిధాన మొట్టి తయారుజేసి, శాసననిర్మాణసభ్యుల విధానముతో నేకీభావమును గనుపర్చిరి అట్టితేటి, కృష్ణారావుగారు తమ స్వాభిప్రాయమును జెప్పటలో దోష మేమి కలదు? వారి యభిప్రాయము లంత విచారితముగ నున్నచో భూస్వాములసభ గావించి, వారి యభిప్రాయములు తమ కేమాత్రమును రుచింపలేదని తీర్మానముచేసి వారిని మందలించి గాని, అటుల గానిచో, సభ్యత్వమునకు రాజీనామా యొసగవలయునని గాని యపుడే తెలిపియుండినయెడల సమంజసముగ నుండియుండెడిది. కృష్ణారావుగారు జమీందార్ల యభిప్రాయము వ్యతిరేకముగ నుండునని యూహించుట కెట్టియవకాశము గలుగలేదు. అదిగాక కృష్ణారావుగారు తమ యభిప్రాయములను భూస్వాముల ప్రతినిధిహోదాతో చెలుపలేదు గావున, యీ ఆక్షేపణకు చోటులేదు.

నాలవ యయిదవ ఆక్షేపణలు

కృష్ణారావుగారి రెక్కడను స్వరాజ్యమును వెంటనే ప్రసాదించవలయునని గోరలేదు. శాసన నిర్మాణ సభ్యులు గోరిన సంస్కరణములకు ప్రాతికటిక దొరతనమువారు మున్నగు దేశమున కొనగి, స్వపరిపాలనాశిక్షను ప్రజలకు క్రమక్రమముగ నిచ్చుట యవసరమని దేశీయ మహాజనసభోద్దేశము. దొరతనము వారి యాగ్రహమునకు ప్రాత్రురాలైన బిసెంటుగారు గూడ ఇట్టి యభిప్రాయమునే వ్యక్తీకరించి యుండిరి. కృష్ణారావుగారు గూడ నీ యభిప్రాయమునే దృఢపరచి యుండిరి. అందుచే జమీందారులకును వీరికిని తీవ్రమగు యభిప్రాయభేద మెక్కడను గాన్పించదు. పద్ధతుల విషయములో కృష్ణారావుగారి రెక్కడను, సక్రమవిరుద్ధము లగు పద్ధతుల నవలంబింప వలయునని నుడివి యుండలేదు. హామీయూహన సంఘములవారైనను, యొక హారు గోరు వరమును యిరువదిమాల్లు దొరతనముతో మనవి జేయవలయునని నుడువుదురే గాని, శాసనవ్యతిరేకముగ నాందోళనము జేయ ప్రోత్సహించరు. గమ్యస్థానమునందు గాని, దానిని చేరుటకై యవలంబించు పద్ధతులందుగాని, కృష్ణారావుగారికిని ప్రకటనము ప్రచురించిన జమీందార్లకును తీవ్రమగు భేదభావ మెక్కడను గాన్పించదు. స్వలాభిప్రాయభేదమున్నను, “లోకో భిక్షురుచి” యను సామెత ననుసరించి, సహింపదగినది గాని, రచ్చ కెక్కడగినది గాదు.

కావున జమీందారులు కృష్ణారావుపంతులుగారిపై వ్రాసిన తమ ప్రకటనము నుపసంహరించి కొని, యెల్లరును గలసి ఏకీభావముతో హిందూదేశ పురోవృద్ధికి కృషిసల్పుట భావ్యమని మనవి జేయుచున్నారము.

చెన్నపురిలో నీటికటవు

చెన్నపురి కింతవరకును ఎడతెగకుండ నీరు ప్రజలకు లభించుచుండెడిది. పరిశుభ్రోదకము నిక ముం దిచ్చెదమని కార్పోరేషనువారు ప్రజలకు నాశలపెట్టిరి. ఇందుకొరకై ప్రజలువీడ్పట్టారు చున్న సమయమున, ఈ నెల మొదటి తేది నుండియు పగలు రెండుగంటల మొదలు అయిదు గంటల వరకును, రాత్రులు 11 గంటల మొదలు 4 గంటలవరకును నీరసలే రాదనియు, తక్కిన వేళలందు ప్రొద్దున ఎక్కువవడితో జలము లభించుననియు, ప్రకటించిరి. ఆప్రకటనము జనులలో కలిగించిన యాశాభంగమునకు మేరలేదు. ప్రకటనము ననుసరించియైనను సప్లయగుచున్నదా? ప్రాతఃకాలమున నీరు వడితోవచ్చుట యెక్కడను గాన్నించకపోగా, పూర్వము వచ్చుమొత్తమయినను ఇప్పుడు లభించుట లేదు. సాయం కాలము కొన్నిచోటల నీరుఅసలే వచ్చుటలేదని స్వాభావికపూర్వముగ జెప్పగలము. నీరు కావలసిన ముఖ్యకాలమందు కొళాయిలను పూర్తిగ కట్టి వైచుచున్నారు. బావులను చిరకాలముక్రిందటనే ప్రజలను బలవంతపెట్టి పూర్పించిరి. తాను బెట్టకు ఒకరి నడుగనియ్యదను సామ్యమున, మృదినిపలువారు చేయుచున్న సీటిసప్లయ దనరారుచున్నది. అపుడే చూలము మొదలగు ప్రదేశములలో కలరా ప్రారంభమయినదని తెలియుచున్నది. ఇందు వినరీత మెద్దియును లేదు. ఇటులే నీటి సప్లయ కొలదికాలము జరిగినచో, చెన్నపురిలో నంటువ్యాధుల మూలమున కలుగనున్న సంక్షోభము వర్ణనాతీతముగ నుండగలదు. నీటిని పరిశుభ్రపరచుటకు తగిన యోరలు తక్కువుగ నుండుటయే, నీరు తక్కువగుటకు కారణ మయినయెడల వాటి సుఖ్యవృద్ధి జేయవచ్చును. అటుల వీలుగాని యెడల, పరిశుభ్రపరచని యుదకమునైనను యెడ తెగకుండ ప్రజలకిచ్చుట శ్రేయస్కరము. నీటి కొళాయిల కొరకై కొటి రూప్యము లింతవరకును ఖర్చుపెట్టబడినవి. మాజ్జెగారను ఇంజనీయరుగారిని ప్రత్యేక మిందుకొరకై తీసికొని వచ్చిరి. నీటి సప్లయ తక్కువయిన కొలదిని, వారి జీతము వృద్ధియగుచున్నది. రాజధాని పత్తనములో నీటి కిట్టి కటవును చేతులారా చెప్పిపెట్టుట క్రూరము. జనులకు పన్నులు అధికముగ వృద్ధి చేయబడుచున్నవి. ఇందుకు తగిన సౌకర్యములు గలుగుటలేదు. పురపరిపాలకసంఘ సభ్యు లీ తరుణమున ప్రజల సౌఖ్యమునకై తమ విధ్యుక్తమును నెరవేర్పవలయును. లేక పోయినచో తమ సభ్యత్వము నగౌరవపరచిన వారగుదురు. క్రొత్త యుత్తరువును వెంటనే రద్దుజేసి, ప్రాతమాగ్నమునే యవలంబింప, మృదినిపలు సంఘము వారిని గోరుచున్నారము.

వై వాక్యములు అచ్చుకూర్చబడిన తరువాత, మృదినిపలు సభ కగ్రాసనాధిపతు లగు జె. సి మెహ్తాగారు, నీరు ఎల్లపుడును పూర్వమువలెనే సప్లయ చేయబడుచుండుననియు, పరిశుభ్రోదకము కల్పబోదకము గల సి వెలువడుచుండుననియు, మాకు తెలియపరచినారు. నీటి నికముందు కాచిత్రాగవలయునని గూడ హెచ్చరిక జేసినారు. ఇట్టి యుత్తరువును ప్రచురించి ప్రజలకు సౌఖ్యమును తిరిగి గలుగ జేసినందులకు కార్పోరేషనువారు నంద్యులు. అయినను రాజధానిపత్తనమందు శుభ్రోదకము సప్లయగాకపోవుట యంతయు శోచనీయము. తోడిపట్టణము లగు బొంబయి, కలకత్తాలలో శుభ్రోదకము ప్రజల యందుబాటులో నుండగా, యీ కట్టకమున అట్టి సౌకర్యములు లేకపోవుట

మదరాసు ఆభివృద్ధిలో వెనుకబడి యున్నటుల వ్యక్తమగుచున్నది. మితములేని ప్రజలద్రవ్యమును ఖర్చుపెట్టి ప్రజలకు సౌఖ్యమునిచ్చుటకు వీలులేక పోవుట దుర్భరమగుస్థితి. ఇకముందునను బాగుగ నాలోచించి, పరిశుభ్రోదకము, నెడతెగకుండ జనుల కందుబాటు జేయుటకై మార్గముల సన్నేపించుట ముఖ్యవసరమని, మదరాసు కార్పోరేషను వారికి తెలియజేయుచున్నారము.

గ్రంథాలయోద్యమము—వానిప్రవాహి ప్రోత్సాహము.

గ్రంథాలయోద్యమము ఆంధ్రోద్యమమున కంతర్భాగమై, యత్యంతసహకారి యగుచున్నది. ఈ యుద్యమము ప్రారంభదశనుండియు కార్యరూపమును దాల్చి దేశోపకార మొనర్చుచున్నది. గ్రంథాలయములను పుల్లెలందు సయితము విరివిగ స్థాపించుటచే, అక్కడనవి జ్ఞానతేజమును వెదజల్లుచున్నవి. ప్రజలలో యుక్తాయుక్త వివేక జ్ఞానమును వ్యాపింపజేయుచున్నవి. బరోడా రాష్ట్రము తరువాత ఆంధ్రదేశమునందే గ్రంథాలయోద్యమము స్థిరమగు స్థావరమేర్పటమకొని, ప్రభావిత జీవనమునకు తోడ్పడుచున్నది. ఈ యుద్యమ ప్రారంభదశయందు ఆంధ్రదేశమున సుమారు 14 గ్రంథాలయములు మాత్రమే నెలకొనియుండ, నేను 300 గ్రంథాలయములు గలవని ఆంధ్రదేశ గ్రంథభాండగార సంఘ కార్యదర్శి వ్రాసిన లేఖను వేరొకచో ప్రచురించినారము. ఈ యభివృద్ధికింత వరకు నిరంతరకృషి సలుపుచున్న సూరి నరసింహము, అయ్యకి మొకటరమణయ్యగార్ల పట్టుదలయే కారణమని ఆంధ్రదేశ మేగిన విషయమే. “రెండు వేలకంటె ఎక్కువజనాభా గలిగిన 1457 గ్రామములందు గాకపోయిన, అందులో సగము గ్రామములందైన గ్రంథాలయములు గాని, పఠనమందిరములుగాని లేకుండుటంతయు శోచనీయమని కార్యదర్శిగారు వ్రాయుచున్నారు. అందుచే గ్రంథాలయోద్యమము నిర్వహింపవలసిన కార్యభారము హెచ్చుగ నున్నది. ఉద్యమము సక్రమముగ దేశమునందెల్లడలను వ్యాపించుటకు, వావిళ్ల రామస్వామి శాస్త్రి అందు సన్నచారు తగు ప్రోత్సాహ మొసంగుటకు వాగ్దానముజేసినారని తెలిసికొనుటకు సంతసము కలుగుచున్నది. వావిళ్ల వారు ఆంధ్రవాఙ్మయమునకు జేసిన యుపకారమును ఆంధ్రమహాజనసభవారు నెల్లూరులో సువర్ణ పతక మిచ్చుటమూలమున ప్రశంసించి యున్నారు. వీరు ఆంధ్రమండలములందు స్థాపింపబడు పదునొకండు మండల గ్రంథాలయములకు ను తమచే ప్రకటింపబడియున్న గ్రంథముల నన్నిటిని ఉచితముగా దయచేసెదమని వాగ్దానము చేసి రని వినటకు సంతసము గలుగుచున్నది. ఇంత వరకును వీరు ప్రచురించిన గ్రంథములే 650 రూప్యముల విలువగలవి. ముందు ప్రచురింపబోవు గ్రంథముల నన్నిటినిగూడ నొసగుటకు వాగ్దానము జేయుటచే, ఈ సాయ మమూల్య మయినదనుట కే మాత్రముసందియములేదు. వీరిమాగ్నమునే అనుసరించి, ఆంధ్రదేశములోని భాషాభిమానులందరును విరివిగ ధన సాహాయ్యమును గ్రంథాలయములకు గావించినచో, న్యాయము త్వరలో ముందంజ వేయును. ఉద్యమవ్యాపనమునకై కార్యవిధానమును తయారుజేసి ఆంధ్రలోకమునకు సమర్పించెదమని, ఆంధ్రదేశ గ్రంథాలయసంఘ కార్యదర్శిగారు వ్రాయుచున్నారు. వీరి సత్ప్రయత్నములు ఫలప్రదమయై ఆంధ్రదేశ ప్రబోధమున కుజ్జేజనును గలిగించుచుగాక యని గోరుచున్నారము.

స్థానిక వార్తలు

దక్షిణాఫ్రికాతపాలు:— ఈ నెల 16-వ తేదీని సాయంకాలము 5 - 25 గంటలకు ఈతపాలు జనరలు పోస్టు ఆఫీసులో కట్టివేయబడును.

మెన్సికొర కాత్మహత్య:— 25 సంవత్సరములు వయస్సుగల మాణిక్యమను నతడు చూళలో ఒకవైద్యుని యొద్ద నర్తకిగానందెను. అతడా వైద్యుని కుమార్తెను వివాహము చేసికొనగోరెను గాని వైద్యు డామెను మాణిక్యము (గుమాస్తా) నకుయిచ్చుక ఇంకొకనికిచ్చి వివాహము చేసెనందున మాణిక్యము నూతిలోబడి చనిపోయినట్లు తెలియవచ్చుచున్నది.

కాంగ్రెసు మోస్తేము లీగుల సంస్కరణములు:— కాంగ్రెసు సంఘమువారి ఏర్పాటు ప్రకారము ఈ నెల 18వ తేదీ శుక్రవారము సాయంకాలము 5-30 గంటలకు ఆర్మీనియను వీధి గోల్డ్ హాలునందు నవాబు సయ్యదు మహమ్మదు గారి ఆధ్యక్షత క్రింద జరుగు సభలో వై విషయమును గూర్చి మానసియులగు రావుబహద్దరు బయ్యా నరసింహేశ్వర శర్మగారు పర్యవేషించెదరు.

మోటారుబండి కేసు:— ఈ నెల 9-వ తేదీ మధ్యాహ్నము 1 గంటకు కెప్టెన్ లిమ్మడేలు గారి కుమారుడు సిరిల్ లిమ్మడేలుగారు లయిసెన్సు లేనిది ఎండోసెక్ట్ బ్రిడ్జిపై నుండి తరు మోటారు పైకిలు బండిని నడుపుటయే గాక దానివెనుక నింకొకనిని యెక్కించుకొని తీసికని పోవుటచే పోలీసు సబ్ ఇన్ స్పెక్టరు కేసు చేసెను. లిమ్మడేలు గారికి 20 రూపాయలు జరిమానా జేయబడెను.

16 వ జూలై 1917:— ఈనెల 16 వ తేదీ సోమవారమునాడు నగరమునందలి విజయభాగ్యములలో సభలను జరుపుటకు ఏర్పాటు చేయబడుచున్నది ప్రతి నెల 16 వ తేదీని హోమరూలు దినముగ భావించి నిర్వహింపబడు మువ్వగు దేశభక్తుల గౌరవాగ్ధమును సభలు జరుపవలెనని చాలమంది కోరుటచే నీ ఏర్పాటు చేయబడుచున్నది. సభ జరిగినపిమ్మట నూచేసి ఎల్లరు నొక నిర్దిష్టస్థానమున చేరవలెనని ముచింపబడినది. వివరములు ముందు తెలుపబడును. ఇతర పట్టణములందు గూడ నిర్దిష్టసభలు జరుపవలెనని తెలియుచున్నది. జాతీయ స్వాతంత్ర్యాంధోద్యమమునకు ఈదినము ప్రారంభదిన మగుటచే దీనిని భారతీయులు చాల పనిత్రదినముగ భావింపవలెనని మూయిండియా పత్రిక వ్రాసినది.

నేటివారతావరణసిద్ధి:— బంగాళాఖాతము నందును, ద్వీపకల్పము తూర్పు భాగమునందును వాయుభారము హెచ్చినది. పశ్చిమతీరము నందంతగా మూర్ఛలేదు. బొంబయి తీరమునందు వాయువు తీవ్రముగ నున్నది. ములబాయ్ నందు దల్ల మండలములందును మధ్యమోష్ణము తక్కువగుచున్నది. ఇతర ప్రదేశములందు ఎక్కువగ వైశు సాధారణముగ వైశున్నది. పశ్చిమ తీరమునందును పశ్చిమప్రదేశము లందును పగటియుష్ణము ఎక్కువగుచున్నది. ఇతరస్థలములందు సాధారణముగా నున్నది. పశ్చిమ తీరమునందును పశ్చిమప్రదేశము లందును రాత్రియుష్ణము తక్కువగుచున్నది. ఈప్రదేశములందు వాయు మండలమున వాద్యిత అధికము గాగలదు. ఇతరప్రదేశములందు వాయువునందు తేరులేదు. పశ్చిమతీరమున కొద్ది వర్షము పరిసినది. రాజధాని ఈశాన్యభాగము నందును $\frac{1}{2}$ అంగళము వరకు కురిసినది.

చెన్నపురిలోని “విక్టోరియా కాప్సు ఘోషా హాస్పిటాలు”:— మాదర చంచాలపట్టిక- మా. గాడ్డ ను ప్రాజెరుగారు చెప్టుకంపెనీ- 18^వగికి రు144-0-0లు టి. ఏ. రాయ చంద్రరావుగారు చెప్టుకంపెనీ- 18^వగికి రు72-0-0లు మా. న్యానుమూర్తి టి- సదా కిరయ్యగారు 18^వగికి రు72-0-0లు. రావుబహద్దరు కే- లక్ష్మీనరాయణరావుగారు 18^వగికి రు72-0-0లు మా. కే- ఆర్- వి- కృష్ణారావుగారు (ప్రొలకరం జనించారు) 18^వగికి రు72-0-0. సి- అరుణాచల మొదల్యా రుగారు (చునాంపేట జనించారు) 18^వగికి రు72-0-0 సి- అల్లులు హాకింగారు. వర్తమాను 18^వగికి రు72-0-0లు ఒకరోగికి ఒక వర్తమాను చికిత్సచేయుటకు అనగా ఒకశయ్యకు రు72లు వ్యవహరుగును. 2100లు ఏకమొత్తముగా నిచ్చిన ఒక శయ్యను శాశ్వతముగ ధరించుటకు దానికడ్డనాలును. ఈవత్సరము నిచ్చును రు5000లు గాన నెల్లరును ధనసహాయము చేయ ప్రార్థింతుని పాలక సంఘ గౌ. కార్యదర్శియగు జి. ఏ. నాగేశ్వరరావు వ్రాసెడి.

విమోచనము

విమానములదాడి-లండను నగర రక్షక సాధనములు

పార్లమెంటు వారేక గ్రీవము గ నిరసించుట

ప్రేయిన్సలయొద్ద రమ్యవారి విజయము.

(రైటరు ఏజన్సీ.)

ఇంగ్లండు

లండనుపై శత్రు విమానదాడి.

రక్షక సాధనములు చాలవని యావచ్చుంది ఇండియన్.

ప్రజాకోపద్రోహము.

లండన్, జూలై 9:— ఉదయమున సరిగ్గా పత్రికలలో ఇట్లు వ్రాయబడుచున్నది:— మన విమానరక్షక సాధనములందు కొంతదెగ్గి దాడి విమానములంత చురుకైన పారిపోయినవని ప్రజలు తమ ఆసంశ్చయిని జూపుచున్నారు.

ప్రేయిన్సలయొద్ద మునుపున్నది:— శత్రువిమానదాడిచే ప్రజలందరూ కోపాద్రోహముతో నున్నారు. ప్రజలందరూ కోపాద్రోహముతో నున్నందున దొంతనమువారు నిశ్చయముగ తెలిసికొనవలెను. మన వైమానిక ఏర్పాటులన్నియు మరలఃరికోధంపబడవలసివిగ యున్నవి.

డెయిలీక్రానికలు పత్రిక యిట్లు వ్రాస్తున్నది:— శత్రువిమానములదాడి దొంతనమువారికిని ప్రెంబి ప్రభువుగారికిని ఆ ప్రతిష్ఠను తెచ్చుచున్నది. లండనుపై విమానదాడి రావడం దగ్గర రక్షక సాధనములను బలపరచవలెను.

డెయిలీమెయిలు పత్రిక యిట్లు ఇండియన్చున్నది:— శత్రువిమానదాడిని ప్రతిహతము చేయుటకు సమర్థులైన అధికారులందరిని, ఇట్లు సునాయాశముగ లండనున ధ్వంసముచేసి తప్పించుకొని పారిపోవు శత్రువిమానముల దాడి వత్తరవాదులను ఉద్యోగస్థులను దండించవలెను. నేను కామన్సుస్థలో నేను జరుగునోయని ప్రజలందరూ అతిమృతాహలముతో పరియవశనమునకై ఎదరు చూచుచుండిరి. సభ సమావేశమును నేడు ఆపుచేయవలెనని వ్రాశుకాథి (యునియన్స్ట్ర) గారు ప్రతిపాదించెదరు. వీరి ప్రతిపాదనమును చాలచుండి అంగీకరించెదరు.

నవ్వపడిన జిల్లాలను నేనెవ్వర జరుపుపోయి చూచుట.

నిన్నటిగోజున ఆకాశమంతయు చిల్లుచడినట్లు కుంభిపాశముగ కర్షించుచున్న నేలకొలది ప్రజలు విమానదాడిచే పొడైన జిల్లాలను జూచుట తేగుబెంచెరి. అధినివేశపు నేనలు గూడ బండ్లకొలది ఈ జిల్లాల కేగినవి. పరాసు దేశములో సంభవించిన కష్టముతో సరిపోల్చి బాడగ ఈ జిల్లాలయందు కలిగిన నష్ట చతి స్వల్పమని ఆశ్చర్య పడుచున్నారు.

ముట్టడి ఫలితములు.

చాలచుండి ప్రాజావస్థిమై తప్పించుకొని పారిపోయిరి. ఒక కర్మాగారములోనున్న 800 బాలికలు నేలమాస్యము లబడిరి. దారికడ్డకు బాంబుకాటి ప్రేలిపడియుండుటచే మాగ్గము మూయబడియుండెను. ప్రజలు, పోలీసువారును దారికడ్డకు పడియున్న బాంబుముక్కలను పారవైచి మాగ్గమును రాకపోకలకు సౌకర్యముగ చేయ బాలికలందు నిరపాయముగ దాటి పోయిరి.

ఒక బట్టలకంఠడిలో కష్టములను విక్రయమునకు తీయుచు పడియండి స్త్రీలు గుమిగూడియుండగ ఆర్థికాణంబున ఒక పెల్లొకటిపడెను. పిల్లగోడంతయు వెళ్ వెళ్ రావముతో భూమితో పట్టుమాయెను. ఈ పెల్లు తిరుగ అవతలప్రక్క వీధిలోకిగోయి అవటమున్న ఉపహారగృహ మొకదానిని ధ్వంసముచేసెను. ఇంకొక బాంబు ఆరంభముగల ఒక గిడ్డంగిలోబడి ప్రేలుటచే అదంతయు అంటుకొనెను. కొంతమంది పరిపాంక్ష కనుపించుటలేదు. వీరు ఒక వేళ ఆగిడ్డంగంటుకొని పడిపోయిన గోడలక్రింద పడిసి యుండవచ్చునని భయపడుచున్నారు.

ఒక వీధివాని ఇట్లు సంపూర్ణముగ పరిసరావస్థితమైన. యధాప్రకారము శనివారము నాడు సంత జరుగుచుండెను. తత్సమయమున బాంబులు కుప్పలు కుప్పలుగ అవ్వొట కురిసెను. కొన్ని దుకాణములన్నియు శిథిలమై రాజమాగ్గము ధ్వంసము తునకలై ట్రాన్సపడినట్లు ప్రత్యక్ష సాక్షికడు తెలుపుచున్నాడు.

చున్నాడు. ప్రత్యేక పోలీసువారు మృతులగు ముగ్గురిని బయటికి లాగివైచిరి. పిమ్మట ముగ్గురు పిల్లలు, ఒక స్త్రీయు సజీవులై యుండుటగాంచిరి. అంగడులన్నియు చట్రాలిపొది సెందికలవలె ముక్కముక్క లాయెను. ఈలోపుగ ఒకచిన్న విచిత్రమును సంగతి జరిగినది:— బ్రిటిషు వైమానికు డొకడు శత్రుమధ్య కేగుతెంచి 3, 4 మారులు వారిని చెల్లాచదలుగ చేసెను. ఇదంతయు ఈద్యేందుగో జరిగినది. మొదటిసారి ఒక శత్రువును తక్కిన వారినుండి అనేక వందల గజముల దూరముగ వెనుకకు పారదొలెను. ఎట్టకేల కతడు మరల తన మిత్రులను కలిసికొనెను. ఒక్కొక్క శత్రు విమానములో యిద్దరు అన్వేషకులుండిరి. ప్రజలనుకొనుచు న్నారు. దాడివిమానముల పుణ్యమువలన ఆంగ్లేయ వైమానికు లెరువు పడియండిగ జేరి ముట్టచివరైరి. నూ వైమానికులకు ఒంటరిగపోయి ఆమిత్రదైత్యముతో శత్రువులతోపోయట సహజమై యున్నది. ఇప్పుడు బాంబులవలన వాళ్ మొండిన కట్టకములలో నొకటి యుద్ధమునకు పూర్వము జ్యోతుల స్వాధీనములో యుండెను. జర్మనులు దీనియందు లెరువు నిసంపించుచుండెడి వారు.

జర్మను వైరుల కలవరము.

లండను వత్తరముఖముగ జర్మను వైరులు కలవరమును గాంచుచున్నారు. ఇవట వేలకొలది స్త్రీలు వీధులమెట నేగుచు ఇట్లు ప్రతిష్ఠలు చేయసాగిరి:— 'జర్మనులరూప దంగింపుడు' జర్మనులకు సంబంధించు అంగడు లనేకములు పగులగొట్టి బడవవి. గొప్ప నష్టము కలిగినది. అనేక వేల పానుల నష్టము కలిగినది. ఒక పోలీసువానికి గాయములు తగిలినవి. చాలచుండి బంధించబడిరి.

ఇంతవరకు తేలిన మరణసంఖ్య.

శనివారమునాటి విమానదాడివలన 80 మంది పురుషులు, 8 గురు స్త్రీలు, 5 గురు పిల్లలు మృతులై నట్లును, 98 గురు పురుషులు, 46 స్త్రీలు, 53 గురు పిల్లలు తుతగాతులైరిని వార్తా సంఘమువారు తెలియజేయుచున్నారు.

పార్లమెంటు-విమానదాడి.

విమానరక్షక సాధనములను గురించి రహస్య

సమావేశమున చర్చించుట.

కామన్సుస్థలో కొంతమంది శనివారమునాటి విమానదాడినిగురించి కొన్ని ప్రశ్నలకుగ వాటికి ప్రత్యుత్తరముగ బోసగ్లా గారిట్లు నుడిచిరి:— దేశమునకు శత్రువిమానదాడి వలన యెట్టి యాపద వాటిల్లకుండుమందునట్లు తగినయోర్పాటులను గావించుటకు ఒక రహస్యపుసభ సమావేశ మగునట్లు నేను నే నొక తీర్మానము ప్రతిపాదించెదను. ఈరహస్యపు సమావేశమందు లాయుడుబాడ్జి గారు కూడ ప్రస్తావించెదరని బోసగ్లా గారు యోచించుచున్నారు. తదనంతరము ఎవరైన బహిరంగముగ చర్చింప నిచ్చగించినచో ప్రభుత్వమువా రెట్టి యధ్యంతరమును జెప్పవలదు.

హెచ్చరికల సమగ్రము.

దాడి సిద్ధముగనున్నదని తెలిసినపుడు కొలది కాలములో ప్రజలను ముందుగ హెచ్చరించుటకు వీలుండినచో పగటిపూట యందు శత్రువిమానముల దాడి గురించి ప్రజలను హెచ్చరించుటకు కొన్ని ప్రయత్నములను ప్రభుత్వమువారు సల్పుచున్నారని నో బాడ్జి కేపుగారు ప్రకటించిరి.

అధికారుల వాఙ్మూలము.

లండన్, జూలై 9:— ఇటీవలి వార్తలు:— శనివారమునాటి దాడి సందర్భమున శత్రువులు విచ్చలవిడిగ ఇష్టము వచ్చిన రీతి చెలరేగిరిని ప్రజలు కోపాద్రోహములై దొంతనము వారిని నిందించు విషయమై అధికార ప్రకటనమునకు పూర్వము అధికార రహస్యలేఖ లిట్లు కె. ఎచున్నవి:—

మొత్తము 22 విమానములు కలవు. ఇన్నీయు సగటున 15 వేల అనుగుల ఉన్నత ప్రదేశమున గంటకు 70 మైళ్ళ

వేగముతో గగన్మార్గమున సంచరించుచుండెను దాడి విమానములన్నియు రెండు మంత్రిములతో గూడుకొన్నవి. ఇవి గోతాగారిచే నిర్మింపబడినవి. మా విమానములను 5 వేల అడుగుల ఎత్తుగల ఉన్నత ప్రదేశములనుండి ఎట్లు చూడగలమో అదేప్రకారము దాడి విమానములను కూడ 15000 అడుగుల ఉన్నత ప్రదేశము నుండి కాంచన గును ఫిరంగులను కాల్పు మానె నివలు అత్యద్భుతముగ శత్రు విమానములపై శత్రుత్వ బాల్లలను బరికిరి కాని శత్రువుల యద్భుతముచే అయ్యవి వారినుంతగ బాధించ లేకుండెను. శత్రు విమానములదాడి విషయమై మా వైమానికులు తమతమ ప్రయత్నములలో మెలకువుగ నుండిరి. రక్షక సాధనములలో సిద్ధముగ నుండిరి. శత్రు విమానములతో పోగిన యోధులు చాల నిపుణులు. దగ్ధదగ్ధరగ అనేక మారులు యిరువీడుల వారును తలపడిరి.

శత్రువులు తమ దాడిఫలితములను నెఱుగ కుండుట

శనివారమునాడు జరిగిన దాడి సందర్భమున మా వైమానికులు ఏమి నష్టములను కలుగజేసిరో వారికి తెలియదని బ్లెగ్గు నుండి సమాచారములు వచ్చుచున్నవి.

అత్యద్భుతముగ బ్రిటిషువారి ప్రయత్నములు

లండన్, జూలై 8:— యుద్ధనిగ్గులగు ఎం బీడె గారు పత్రిక కిట్లు వ్రాయుచున్నారు:— ప్రపంచమందు దేశ చరిత్రములందు కని విని ఎఱుంగని అత్యద్భుత ప్రయత్నములను సంగ్రామవిజయము బ్రిటిషువారు గతి వర్ణమున జేసిరి శత్రువుల నష్టములలో 4 వ వతు బ్రిటిషువారి వైము కలిగెను. ఇట్టి సంగతులు అత్యంత ప్రముఖతో గూఢిగొనిన విషయములు.

ఇంగ్లాండులో ఆహారపదార్థములకు

కఠవు లేకుండుట.

లండను, జూలై 8:— కొలది మానములలో నే ఇంగ్లాండులో ఆహారపదార్థము లేకుండగ జేసెదమని శుభాపు లెకరును అనుకొనలేదని జర్మనుపత్రికలు ప్రకటించుచున్నవి. అధికారులందరూ తమ అంతిగ్రామాలెంత విచ్చలవిడిగ యుండగలగావించినను ఇంగ్లాండున ఆహారమునకెట్టి కొరతయు నుండజాలదని జర్మనులోనున్న యధికారుల కందకు తెలియును అయినప్పటికిని వర్తకశాఖలు విస్తారముగ నష్టపగుటచే గ్రేటు బ్రిటనువారు కొంచెము జంకక మానరు.

ఇంగ్లాండులో గుట్టపు పందెములు.

లండను, జూలై 6:— డెప్సీపందెములు న్యూ మార్కెటులో జూలై 31-న తేదీని జరుగును. ఓమ్స్పందెములు ఆగస్టు రెండవ తేదీని జరుగును.

అన్యాయాపవాదము.

లండను, జూలై 9:— ప్రజలనుండిరములో మార్పును గారి ప్రశ్నకు ప్రత్యుత్తరముచ్చు బొల్ఫో గారిట్లు బరికిరి స్పెరును దేశమున విప్లవమును గలిగించుటకొరకు, రుస్సా దేశమున మరల రాక పరిచాలనమును నెలకొల్పుటకును ఇంగ్లాండు ప్రయత్నించుచున్నదను అపవాదముల స్పెయిసు రుస్సా దేశములలో జర్మనులు వ్యాపింప జేయుచున్నారను వార్తలు నిజము. ఈరెండు అపవాదములగు కేవల మబద్ధములు, అసంగతములు. బ్రిటను విదేశావలంబనకు విరుద్ధములు. ఏదేశ వ్యవహారముల నాదేశమే చక్కబెట్టుకొనవలయునని బ్రిటిషువారి యుద్దేశ్యము. చీనా దేశపు విప్లవమువలన విదేశీయుల కేమియు యుపద్రవము తటస్థింపదు సముద్రమునకును ప్రధాననగరమునకు ఉత్తర ప్రత్యుత్తరమునడచు రాధారుల భద్రముగా నుంచవలయునని అధికారులు హెచ్చరింపబడిరి.

మొసపాటుమియూ నివేదనము.

లండను, జూలై 10:— నేటిదినము ప్రజలనుండిరములో విచిత్రమగురీప్తమున న్యాయము చెప్పుచు బోసగ్లా గారిట్లునుడిచిరి. "సభ్యుల వక్యముగా గోసయెడల మొసపాటమియూ కృతాంతమును తర్కించుటకు రెండుదినముల కాలము నొ గెను. బహుశ: ఇట్లు జరుగవచ్చును. ఈ విషయమును చ చుంచుట నింకొ దిశమునకు నియమింపనలెను సుపపాదనముమీద నీయని నిశ్చయింపబడగలను."

జలాంతర్గాముల యగ్యుత్తరణము.

అమెరికా, జూలై 10:—“ప్రాంతవర్తమానములు” యొక్క ప్రాంత విశేషమును జలాంతర్గాముల వృత్తాంతము వ్రాయుచు నిట్లు దాహరించుచున్నాను. “జలాంతర్గాముల విజయముమీద విశేషముగ వాఢా” పదవలగని “జేవనేకమారులు జగ్ముల హెచ్చరించుచుంటిరి. జలాంతర్గాముల ఆకస్మాదనములందేమి, స్వరత్నానునందేమి చూడ శత్రువులు విశేషాభివృద్ధి నొందిరి యొప్పుకొనక తీరదు... జలాంతర్గాముల నిరంతర మనేక గౌరవనీయములను సాంకేతికముగ నుగ్రములగ నున్నటులను, నిర్మించుచుండిన గాని చూడ జలాంతర్గామి యగ్యుత్తరణములలో విశేషమునందజాలదు. ఇంకాండుదేశము సంప్రదముగ నున్నట్లొప్పుపడినది. అను మాటలను, ఆగస్టు నెలలోగా జలాంతర్గాముల యగ్యమును సాంకేతికమున రించును, అనుపలుకలను గట్టిపెట్టెదలమును. జలాంతర్గాముల వలననే పర్యవసానము జేలగలదు.”

ప్రాశస్త్య

నాస్తి ప్రమానికదాడి.

పార్లమెంటు, జూలై 8:— గతరాత్రి పరాసు వారిటుల ప్రకటించిరి. కుక్ వారమునాడు శత్రువులు నాస్తి ప్రదేశముపై సొక ప్రమానిక దాడి గలిపిరి. ఆనుపత్రిమిద జాంబుల వర్షమును గురిపించిరి. ముగ్గురు మరణించిరి. నల్లరకు గాయములు తగిలెను. ఎవ్వరికైన నశేకులకు గాయములు తగిలెను. కుక్ వారము నాటిరాత్రి 84 పరాసు విమానములు అనేక యుద్ధముల చర్యలకు సెనరించెను. అందు 11 విమానములు ట్రిబిబువీ ద తొడున్నర టన్నుల చొప్పున బాంబుల విసరినవి. అందు మూలమున నానగరమందంతట ననేక అగ్నిప్రమాదములు గలిగెను. ఆరువిమానములు లడ్విగు శేఫరుమీదను, క్రేటుజేడ ను రంగుల కర్మాగారముల మీదను బాంబుల విసరగా నవి మండిపోయెను.

భయంకరముగు జర్మను ముట్టడి.

లండను, జూలై 8:— పరాసు అధికారు లిట్లు ప్రకటించుచున్నారు. ఈ రంగమున వాల్టరు ఖ్యుప్రదేశములం కొన్నవది నాల్గు అకస్మాదనములకు పూర్వము జగ్ములు గత రాత్రి యంతయులా పోయి మిట్లు ప్రయోధ్యాంకితు భావములకు మధ్యగల ప్రదేశము నలి భయంకరముగ ముట్టడించిరి. లాఫాన్సు మిట్లులకు త్వర తూర్పుభాగములందును, పాంధియా నుకు తూర్పుభాగమునకు మధ్యములు దాగుగా కాపాడు కొనబడినవి. తెలిపితి, ప్రయోధ్యాంకితు భావములకు మధ్య నునూరు మైళ్ల నిడివి గల రణరంగమున యుద్ధము జరిగెను. అనేక గంటలకు పోరునరిగినదిగత శత్రువులు మా సొంత భుష్టి నుండి తరిమిజేయబడిరి. 1-వ తేదీని తర్నివర్ష మేమాక్ర మింతుకొనికొత్తరంగము నభివృద్ధి జేసికొంటిమి. దూరజా ననిపడతమీదను నేము మూడు ముఖ్యప్రదేశముల తీరముగ ముట్టడించివాని నాక్రమించుకొంటిమి. అంతొకటి మాన్యము నకు పర్వతమునకు, రెండు 604-వ కొండకు వైద్యుతిభాగము నకు జరిగెను. ప్రతియుద్ధములు తరిమిజేయబడెను.

పరాసువారి పునఃస్వీకరణము.

లండను, జూలై 10:— పరాసు అధికారు లిట్లు ప్రకటించుచున్నారు. పాంధియానునాడు శత్రువుల నానర్విక యవ స్పందనమును మేము నిజమంతయుగ తరిమివైచితిమి. తెలి ప్పట్టు ఇట్లొస్తోవునాలో కన్నటినిము శత్రువు లాక్రమించు కొనిన కందములమీద మేము ప్రతియుద్ధము లొనర్చితిమి. తీర నుకు పోరాటమునరిగినదిగత శత్రువులు మా సామర్థ్యముతో నెదిరించిన సుమారుకొలను ముత్తునియలుచేసి నారని సుమారు నేయిమైళ్ల ప్రదేశముల రణరంగమునుండి తరిమివైచితిమి. పాంధియాను ప్రాంతములపర్యవ నిర్వహినిము శత్రువు లాక్ర మించిన ప్రదేశములలో విశేషభాగము నట్లు మరల స్వీకరించి తిమి. నిన్నటిదిన మొత్తదేశమున యుద్ధము చేయుచున్నప్పుడు శత్రుదళముల కనేక మూలబలములు సహాయాగ మంపబడిన ట్టిప్పుడు నూతనముగ తెలియజచ్చుచున్నది. మావైనియల వైద్య సాహసము తెంతయు ములిపాత్రములు. వారు శత్రువుల కనేక వర్షముల గలిగించిరి. వైద్య శీలనగతిని దృఢపరచుచున్నారు.

లండను, జూలై 10:— స్వీడనునకు దక్షిణమునను, 604వ సంబర కొండ సునిపమునకు ఉత్తర ప్రత్యుత్తర ఫిరంగి యుద్ధము మహా తీవ్రముగ విశేష కాలము నడగ జరిగినదని పరాసు వారు ప్రకటించుచున్నారు.

హేవి దూదిమారకములు.

పార్లమెంటు, జూలై 10:— జూను 22 వ తేదీని వాల్టా- టిక్ముగ హేవి దూదిమారకపు బహుళము నూసిజేయ వలయు నను ఉత్తరువు మరలింప బడెను. కాని పర్యవసాదములు నియ మిత కొలన వివిధముల ప్రకారము జరుగవలయు నని మాత్రము కానింప బడెను.

మిత్రమండలి కనగిని విమచుట.

పార్లమెంటు, జూలై 10:— మిత్రమండలి వారివైద్యములు కనగిని విడచిపెట్టు నున్నదని తెలియజేయబడెను. సలోనికా మాత్రము విడచిపెట్టబడెను.

శత్రువులు అతిచురుకుగ పోరుట.

లండను, జూలై 10:— బ్రిటిషువా లిట్లు ప్రకటించుచున్నారు:— వార్షిటనుకు పడమటిభాగమునను ముందు ప్రదేశములందు శత్రువులు విజృంభించి దాడినల్పిరి. ల్యాం టినుకు ప్రాద్విక్కుగ నున్న కంకములపై గూడ దాడినల్పిరి. బుట్టికోట్లు, వైవ్రెసు, న్యూపోట్లు, ప్రిమాలు చుట్టుప్రక్కల శత్రువులు ఫిరంగులతో అతిదారుణముగ పోరుచున్నారు. వాతావరణము అనుకూలముగ లేకుంటుండేని విమానయుద్ధ మునకు వీలు లేకుండెను.

రుష్యా

అత్యధిక ఫిరంగియుద్ధము.

లండను, జూలై 8:— జూలై 8 వ తేదీన అత్యధిక ఫిరంగి యుద్ధము జరిగెను. డిజికిలానీ ప్రదేశమునగూడ తీవ్రములగు ఫిరంగి పోరాటములు జరిగెను. విప్లవాదొల్పాకు తూర్పు భాగమున శత్రువు అతిదారుణముగ ఫిరంగుల గాల్పిరి. వాలి యట్టి ప్రాంతమున జర్మనులొక తెల్లజెండానెత్తి మిత్రత్వ మును నూచించిరి. అందులకు మేము ఫిరంగులతో ప్రత్యుత్తర మొనగితి మని రుష్యా అధికారులు ప్రకటించిరి.

రుష్యుల సూతన అవస్థాందనము.

లండను, జూలై 10:— రుష్యుల అధికారు లిట్లు ప్రకటించుచున్నారు. ట్రినిస్టాకు పర్వతములమున మేము విజయ వంతముగ కొక యరస్పందన నొనరించితిమి. అదివానూనా డు జనరలు కాన్సిలాఫ్ గా గనేక గ్రామములను, 5000 మై నిలకు, 48 మైలులకు (అందు 12 మైలులపాటులు, ఇంకననేక దగ్గరంగులను బట్టకొనినది.

రుష్యుల అధికారులు మరల నిట్లు ప్రకటించుచున్నారు. — ట్రినిస్టాకు పర్వతములమునను శత్రువుల ప్రధానర జంతుమును మరల కాన్సిలాఫ్ గా రెదిరించినానికి ప్రవేశించిరి. జెన్యూపోలు, నీవోవు, పేవర్ని, వైబోన్, స్టాల్ లీనియ టు గ్రామముల స్వాధీనము జేసికొనిరి. అత్యంతశము వెంటనే శత్రువుల తరుమనాగంధించి లూక్వా నదివరకువారిని వెంట డించెను. పిన్కూనర్వకున్న రెయిల్వేస్టేషను మీద మేము వాంబుల ప్రయోగించితిమి. అది మహాభయంకరముగ నుండ సాగెను.

సేనలు వశాలములు రణముఖమున కేగుట.

బ్రెస్లోగ్రాడు, జూలై 9:— రణరంగమునకు పోవు చున్న సేనలు వశాలములను బ్రెస్లోగ్రాడులో ప్రజలందరు అభినందించి వారికి స్వాగత మొనంగిరి. ఈవశాలములందు 400 పురుషులు, 7 గురు స్త్రీలు, కలరు. రణముఖమును చాలబోట్ల సమరము జరుగుచుండెనని మిత్రములనుండి తంత్ర వార్తలు వచ్చుచున్నవి. క్రోవోస్కోగ్ (ప్రాంతమున దారుణముగ శత్రువులపాటు గూడ జరుగుచున్నదని తెలియు చున్నది.

గ్రీసు

గ్రీసుదేశపు ఆర్థికస్థితి బలపడుట.

ఏథెన్సు జూలై 10:— సలోనికానుండి వెడలుటకు పూర్వము వైకామివనకు, సోనాట్ గారిట్లు నడిచిరి. గ్రీసు దేశము ఆర్థికస్థితిని బలపరుచుటకు లండను, పార్లమెంటు సభలలో వలయు ప్రయత్నముల నన్నిటిని జేసెదను:— తెలిజ లను గానినానను తెంతయో సోనాట్ గారు క్షమించిరి.

అమెరికా

అమెరికావారు రణరంగమున 20,00,000 మందిని ప్రవేశ పెట్టుట.

లండను, జూలై 8:— వాషింగటన్ లో నున్న మా స్పింగుపోస్టు ప్రతికాపితేఖకు డిట్లు తెలుపుచున్నాడు:— యుద్ధ ప్రకటనైన దానికి పరాసు రణరంగమునకు అమెరికా సంయుక్త రాష్ట్రములవారు 20,00,000 మందిని పంపెదరను ఊహతో వైనిక ఏర్పాటులు జరుగుచున్నవి.

యు. ఎస్. ఏ నుండి ఎగుమతియగు సరకులను బాగ్రత్తగ వరిశీలించుట.

వాషింగటన్, జూలై 9:— జూలై 15వ తేదీనుండి ప్రభుత్వము వారు ఎగుమతులను అతిబాగ్రత్తతో గమనించెదరు. జర్మను మిత్రుల కెట్టి యాహారపదార్థములు గాని తవత సరకులగాని సరఫరాకాదుండ వలయు ప్రయత్నములన్నియు సలుపబడు నని ప్రెసిడెంటు గారు వ్యక్తపరచిరి. విమర్శింపబడు ఎగుమతి సరకు తీక్షణ ముద్రితములు:— ఒక దినుసుబాన్సు (కోకు) కర్రనూనె, పర్రెయెచమురు గ్యాస్ పౌడెర్ ఇనుపకడ్డీలు, పడవ కేకులు, పిండి, ఎరువు, ఆహారము, గొట్టపుమేత, మాంసము. క్రొవ్వు, కానుభావ్యములు మున్నగునవి.

నిరోధక శాసనము.

వాషింగటన్, జూలై 8:— నిరోధక శాసన మెట్లు పరిణ మించునో ఆ విషయమును దేశీయ మహాజనసభనా రిద్దరును కలసి తీర్మానించెదరు ఈవిషయము గురించి ఇదివరలో జూలై 8 వ తేదీని సెనటుసభవారు కొంతవరకు నిశ్చయించిరి. దానినే దేశీయమహాజన సభవారు గూడ అంగీకరించెదరని అనుకొనుచున్నారు.

రాక్షసిబొగ్గు - వంటచెఱచు

స్వీడనువారు బొగ్గనీక సరఫరాచేయుట.

వాషింగటన్, జూలై 9:— రాక్షసిబొగ్గును, వంట చెఱచును అమెరికావారు, మిత్రమండలివారును తమ స్వాధీన ములో నుంచుకొనినదో మిత్రమండలివారి వ్యాపారమును తటస్థదేశముల వ్యాపారమును తమ యిష్టముచొప్పున నడి పించుచున్నను. ఇట్లు జరుగుటకు రా య వారములు జరుగుచున్న వని ప్రభుత్వమువారు ప్రకటించుచున్నారు. జర్మనీదేశమునకు విస్తారముగ రాగి, తుత్తివాగము, హెంగునెను, గంభకము, నూలుసరకులను గొప్ప ప్రేలుకు! వస్తువులను బరు లుగ! మందుగుండు సామానులను తయారుజేయు నిమిత్తము స్వీడనువారు ఎగుమతి చేయుచున్నారని తెలియుచున్నది. ఇదేప్రకారము ఇనుము గూడ లోటు లేకుండగ యున్నై సెట్ట వ్రేట్సు నుండి సరఫరా యగుచున్నది. స్వీడను ప్రభుత్వము వారు తమ యి ను ప దారుల నన్నిటిని మిత్రమండలివారికి ప్రతికూలముగ వినియోగించుచున్నారు. తమ శత్రువులలోనే వర్తకమును విస్తారముగ నడపించుచున్నారు. ఏతద్భాగమున స్వీడనువారి వర్తకమునకు స్పష్టంభకమును కలుగజేయవలసివచ్చినది. ఇద్దానిని విధానము చేయవలెను ప్రపంచమందు స్వీడన్ వర్తకము సాగుకుండ చేయుటకు రాక్షసిబొగ్గును, ఇనుమును ఒక సరఫరా చేయకుండుటయే, యుద్ధమున కవసరము లేని కాకలన్నిటిని వర్తకవస్తువులందు ప్రవేశింప జేసి వర్తకమును వెంబొంగునట్లు చేయవలెను అంతర్గామి భయముచే శత్రువులలో దాగి యున్న పాకల నన్నిటిని వరల వర్తకమున ప్రవేశింపజేయవలెను. వైనిక వాకాలములకు వలయు పాక వ్యయములను సమకూర్చి దేశీయుల ఉపయోగము నిమిత్తము భూవైద్యకాదళముల నిమిత్తము సరఫరాలను బాగ్రత్తజేయవలెను. వీరికి వారికవినప ఖతరులకు సరఫరా చేయవలెను. దీనివలన తటస్థదేశములదిక్కు లకు, వాటి విద్యుత్ వ్యయములు ఋజు పద్ధతుల వలన గ్రహింపవగు వైరుదహరించిన వాచుకుకి సరిపోయినవిద్యు టుమిగిలినవస్తువులకు వీరికి అత్యంతముగ పోచివేని సరఫరా చేయవలెను.

ఆస్త్రియా

సేనలు కారోస్సునుండి గెలిపియోకేగుట.

లండను, జూలై 8:— జూనియలో నున్న కారోయర్ డిట్లు మాప్రికా విశేషముడిట్లు తెలుపుచున్నాడు:— బండ్ల కొలని వైద్యములు కాన్సికంకి గెలిపియోకాకు వెయిదొచి మార్గముని పోవుచున్నది. మరొకన్ని సేనలు ట్రియోంకోసుంకి గొంపోబడినవి.

పథ్యామ్మను కి-గంటలకు జూబిలీహిల్స్ లో రమ్మకును,

THE GREAT WAR

London's Defences Against Raids

Unanimously Condemned: Action in Parliament

Russian Successes Near Stanislaw

[REUTER'S AGENCY.]

Great Britain

The Air Raid on London.

Unanimous Condemnation of Inadequate Defence.

Public Anger and Indignation.

LONDON, July 10. "What is wrong with our air defences?" is the key note of the morning paper comments. No attempt is made to conceal their dissatisfaction that the raiders escaped so easily.

The TIMES says: The raid has produced much anger among the public and the Government must be prepared to face widespread indignation. It is clear that all our aerial arrangements require fresh investigation.

The DAILY CHRONICLE says:—"The raid is not exactly a feather in the cap of the Government or of Lord French. London's defences must be strengthened."

The DAILY MAIL calls on the Cabinet to deal promptly with those responsible for the miserable display of incompetence.

To-day's meeting of the House of Commons is awaited with the keenest interest.

Mr. Claude Lowther (Unionist) will move the adjournment this afternoon and will be strongly supported.

Thousands Visit Damaged Districts.

In spite of the downpour yesterday thousands visited the damaged districts and broke loads of Dominion troops were very prominent. They were much surprised at the smallness of the damage compared with the wholesale destruction in France.

Incidents of the Bombardments.

Numerous narrow escapes are reported. Three hundred girls in a factory descended into cellars. A bomb exploded blocking the exit. The police and public hastily cleared the wreckage and the girls marched out unhurt.

A shell struck a famous drapery establishment crowded with women attending the sales. The parapet crashed to the pavement and the shell ricocheted to the other side of the street damaging a restaurant. A bomb fell in the centre of a block of six storey warehouses and a fire broke out simultaneously with the explosion. Some of the workers are missing and it is feared that they were buried in the "debris".

One poor quarter suffered badly. The usual Saturday open-air market was proceeding and bombs were dropped wholesale. An eye-witness saw shops falling across the street. Special police extricated three dead men and then found three children and a woman alive. All the stalls were blown to smithereens. A thrilling episode was witnessed from the East End. A British airman dived four or five times in rapid succession into the enemy scattering them temporarily. In one dive he cut off one of the enemy who fell hundreds of yards behind his companions but eventually regained his position. It is supposed that each of the enemy machines carried two observers. The raiders had the advantage of never being attacked in force. It was always a case of our isolated fliers doggedly hanging on to their formidable formation. One of the buildings bombed was a popular resort of Germans before the war.

Anti-German Riots.

Anti-German riots spread to the north of London where thousands, largely women, marched the streets shouting, "Down with the Germans". Several shops belonging to Germans were wrecked and the damage amounts to several thousands sterling. A policeman was hurt and several arrests were made.

Latest Figures of Casualties.

The Press Bureau states that the casualties resulting from Saturday's air raid are now thirty men, eight women and five children killed and ninety-eight men, forty-six women, and fifty-three children injured.

Secret Session to Discuss Air Defences.

In the House of Commons, replying to a bombardment of questions regarding Saturday's air raid, Mr. Bonar Law announced that he would this evening move that a private sitting be held to discuss the country's air defences. He expected that Mr. Lloyd George would make a statement at the private sitting, after which, if a public discussion were demanded, the Government would not object.

The Question of Warnings.

Subsequently, Sir George Cave announced that the Government was reconsidering the question of daylight raid warnings, in order to ascertain if it were possible to give short notice when raids were impending.

A Semi-Official Statement.

LATER.—Pending the official statement which is expected after to-night's secret session, a semi-official authoritative explanation has been issued controverting the public idea that Saturday's raiders flew low and slowly. It declares that there were 22 machines and all were flying at seventy miles an hour at an average height of fifteen thousand feet. The raiders were big

Gotha twin-engine machines looking at 15,000 feet like ours at 5,000. The statement maintains that our gunners shot well, but they had hard luck against a difficult target. The defenders were not caught unready. The airman who engaged the enemy were well equipped, and there was a large number of engagements in the air at close quarters.

Enemy Ignorance of Results.

The latest Berlin claim with reference to Saturday's raid incidentally confirms that enemy airmen never knew what they hit in these raids.

The Mesopotamia Report.

A Two Day's Debate Promised.

LONDON, July 10. In the House of Commons to-day Mr. Bonar Law, replying to Mr. Lynch, Nationalist M. P. for W. Chare), said that, if the House desired it, as he thought probable, he would give two days to the debate on the Mesopotamia Report, which would occur on a motion for adjournment.

The New Scheme for Controlling Cotton

LONDON, July 10. The Cotton Control Board states that the expression "Cotton Abroad" applies to cotton not shipped before June 29th. Unsold cotton shipped or in transit on sea before June 29th must be considered as stock in England and dealt with according to regulations issued on July 6th relating to spot cotton.

In consequence of an appeal to Tea Brokers Association for support of the new control scheme opposition to it has for the present at least been overcome. All tea sold at yesterday's sales was mostly at the maximum prices allowed.

France

Allies to Evacuate Thessaly.

PARIS.—It is announced that the Allied troops are about to evacuate Greek territory which they recently temporarily occupied as a precautionary measure. The evacuation will not include the Salonika region.

Havre Cotton Exchange.

Closing Degree Repealed.

LONDON, July 10. PARIS.—The decree issued on 22nd June, temporarily closing the Havre Cotton Exchange, has been repealed, but transactions will be restricted by rules fixing prices.

Germany

Surprising Admissions

About Submarinism.

AMSTERDAM.—The military correspondent of the 'Frankfurter Zeitung' writing of the submarine campaign recalls how he always warned the German people not to expect too decisive results from it. "It must be admitted," he says, "that both in offensive and defensive means for combating submarines our enemies have made progress. He then describes methods such as nets, mines, and smoke clouds, and continues:—"Only continued new construction and the technical perfecting of the submarine will permit us to maintain the offensive with advantage." He condemns such a statement as that England is completely blockaded and such prophecies as that submarines will bring a decision by August. He considers that submarines cannot produce a decision.

Russia

Reval Garrison Going to the Front.

Warmly Welcomed.

PETROGRAD.—A battalion of Reval garrison composed of four hundred men and seven women was warmly welcomed here on its way to the front. A telegram from Minsk described the beginning of military activity on several parts of the front including a prolonged and intense artillery duel in the Krevo-Smergon region.

Greece

Strengthening Greece's Finances.

M. Jannart's Statement.

ATHENS.—Before leaving for Salonika, M. Jannart, High Commissioner announced that he would devote his efforts in Paris and London to strengthening Greece's finances. He referred in flattering terms to the uniform moderateness of M. Venezelos' attitude.

TELEGRAMS.

America

Control of Coal and Fuel.

How Sweden is Helping Germany.

The President's Announcement.

LONDON, July 9. WASHINGTON.—The Government announces that an arrangement is under negotiations designed to give America and Britain a firm grasp of all the Allied and neutral shipping by strictest control of coal and fuel supplies. It is revealed that Sweden has been exporting to Germany enormous quantities of material including copper zinc, manganese, sulphur and cotton substitutes for high explosives for the manufacture of munitions. In the same way iron ore shipments have been supplemented by imports from the United States. Sweden, moreover has used her railways against the Allies and has held up a large amount to shipping in her ports consequently it has become imperative to force Sweden's tonnage on the world's trade routes which can be done by the control of coal and fuel. Vessels on the routes which are regarded as unnecessary to the prosecution of war will be forced into more essential trade routes and ships lying in ports owing to submarines will be requested to enter service. The President's proclamation states that measure will become necessary in order to conserve supplies essential for military and naval programmes and the continuance of domestic activities. On the other hand duty to and difficulties of neutrals will be recognised by all fair and equitable means. Available surpluses will be supplied to them to meet their pressing necessities.

British Front

Hostile Raiders Busy.

LONDON, July 10. A British communique says:—Hostile raiders entered an advance post westward of Warneton and trenches eastward of Laventie. Enemy artillery was active in the neighbourhood of Bullecourt, Ypres, Nieupoort, and Frial. Aerial activity was impossible owing to the weather.

French Front

French Regain Lost Ground.

Magnitude of Enemy's Offensive Described.

LONDON, July 10. A French communique says:—We brilliantly repulsed a strong attack against Pantheon. We counter-attacked against trenches which the enemy occupied yesterday between Les Beauvettes and the Chevrigny Spur and, after a very lively fight, broke up the enemy's energetic resistance, driving him out of our first line elements on a front of fifteen hundred metres, thus regaining the greater part of the gains which the enemy won yesterday between Pantheon and Froidmont Farm. According to fresh information, the enemy's attack here yesterday was carried out by elements belonging to three divisions reinforced by special assaulting troops and detachments of flame throwers, the total aggregating a dozen fresh battalions. Our troops, whose gallant defence was praiseworthy, inflicted cruel losses on the enemy. Prisoners confirm this fact.

Considerable Cannonading.

LONDON, July 10. A French communique says there was considerable reciprocal cannonading south of Fidin and in the vicinity of Hill 304.

Russian Front

New Russian Offensive.

Great Successes W. of Stanislaw.

Villages, Guns and Thousands of Prisoners Taken.

LONDON, July 10. A Russian wireless communique says:—We made a successful offensive westward of Stanislaw. General Korniloff captured on Sunday several villages, 131 officers, 7,000 men, forty-eight guns including twelve heavy guns, and many machine-guns. The Russian official wireless communique adds:—General Korniloff attacked and pierced the enemy's foremost important position westward of Stanislaw and advanced and captured in the battle the villages of Jezupol, Ciezov, Pavelche, Rybno and Starrylystec. Cavalry immediately took up the pursuit reaching the Lukva River. We bombed the railway station at Pusk causing conflagrations.

INDIAN TELEGRAMS.

From Our Own Correspondents

By Wire.

Calcutta

Football Matches.

CALCUTTA, July 10. At the Indian Football Challenge Shield competition this evening (second day's play) there were only two games one in the first round between Brecknockshire and Calcutta Athletics (Indian Team) on Calcutta ground and the other in second round between Chinsurah Sporting and National Association on the Customs ground. In the former the soldiers scored no less than fifteen goals to their opponents nil, ten being scored in the second half. The second match proved contested Chinsurah winning by two goals to love scored during the second half. Nationals got splendid chances but lost owing to faulty shooting.

TELEGRAMS.

Bombay

The Late G. O. M.

Secretary of State's Sympathy.

BOMBAY, July 10.

The Secretary of State has cabled to H. E. the Governor as follows:—Please express to the relatives of the late Mr. Dadabhai Naoroji my sympathy in their loss and regret at the passing away of one who so long held a distinguished place in public life.

The following cable has been received by Mr. Dadabhai's relatives from Darban:—Durban and District Indians in a mass meeting held on Saturday the 7th join in expressing sympathy with the relatives of the late Mr. Dadabhai Naoroji. Such noble life will inspire the present leaders to follow his footsteps.

DAWOOD, MAHOMED, CHAIRMAN.

Indian Association's Grief.

POONA, July 10.

The British Indian Association has cabled to the Servants of India Society a message expressive of grief at the death of Mr. Dadabhai Naoroji on behalf of the Indian community in South Africa.

Pandit Madan Mohan in Bombay.

BOMBAY, July 10.

A few friends and sympathisers of the Servants of India Society met the Hon'ble Pandit Madan Mohan Malaviya informally this morning at the Society's Home. There was a discussion on the present political situation. Pandit Malaviya indicated the lines which was proposed to be taken at the joint sessions of the National Congress and the Muslim League to be held shortly. He leaves for Poona to-morrow.

The Commerce Member in Bombay.

Discussions with Bombay.

Indian Merchant's Chamber.

BOMBAY, July 10.

A meeting of the Committee of the Indian Merchant's Chamber was held this afternoon when various commercial problems were discussed. Sir George Barnes replied to the address presented on behalf of the body by the Hon'ble Mr. Lalubhai Samaldas. The Hon'ble Member at the outset offered his congratulations to Sir Wacha on his receiving the Knighthood. He referred to the question of restrictions on exchange and assured the present restrictions were really necessary in the interests of the Empire and would be removed immediately if it were possible to remove them without endangering the vital interests of them all. It was essential that exchange which was available should as far as possible be used for the purposes of financing goods of national importance. He knew that the exchange was being hawked about in the bazaar at rates higher than those fixed by the Secretary of State but he begged them all not to countenance the transactions of that sort but to endeavour in every way they could do loyally adhere to the rates which had been fixed by the Secretary of State. Dealing with the representation of the Chamber on the commandeering of cement he said this was one of the unfortunate results of the war and was absolutely necessary. They would agree with him that it was not right in war time that any group of men should make undue profits out of the needs of Government. Sir Thomas Holland, Chairman of the Munitions Board, had an interview with certain cement manufacturers and finally agreed with them on a price which speaking from memory was Rs. 42 8-0 per ton. This was of course a great deal below the artificial price to which cement had been forced in open market but Sir Thomas Holland believed this was the price which left something more than fair profit to manufacturers. In the same way an agreement was arrived at between the Indian Munition Board and Messrs Tata with regard to the supply of steel for Government needs. So far as he knew in the strict sense of the word there had been no commandeering of Indian products but an agreement had been arrived at for their purchases at reasonable prices. He assured the Chamber that they need have no alarm that after the war the Government would have no further need for cement. They were likely, he might say, certain to increase very largely in the years of peace to come and Sir George sincerely hoped that the import of foreign cement will not be necessary for a long time to come. The home made cement will enjoy additional protection from high freight and the price and quality being satisfactory cement factories of this country would, he hoped, have preference with regard to all Government contracts. Continuing, Sir George said:—The War has undoubtedly brought many evils upon us, but it has also brought benefit in that it has taught us, and is still teaching us, that there are many things which can be made and which ought to be made in this country which hitherto have been brought in from outside. It is the policy of the Government of India and of those who are in control of the Munitions Board that these new sources of supply should be sought out and should be encouraged by placing Government orders with them. Our objects to make India more self-supporting in future than she has been in the past and to see that the growth of new industries may be rapidly increased by a fertilising stream of orders for goods which the Government requires in this country.

Farewell Dinner.

To Mr. Joseph Baptista.

BOMBAY, July 10.

The Bombay National Union gave a farewell dinner last night to Mr. Joseph Baptista, Barrister-at-law who is going to England in connection with Mr. Tilak's case and also that of Mr. Arundale for a Writ of Habeas Corpus before the Privy Council and will be accompanied by Mr. Iyer from Madras. Besides his professional duties Mr. Baptista will generally carry on political work in England with a view to informing British public regarding the Indian situation.

Behar

The Patna University Bill.

BANKIPORE, July 10.

Commenting on the Select Committee's report on the Patna University Bill to-day the "Beharee" states: The bill as amended is such as should be acceptable to all sections of the people.

United Provinces

Meeting at Raebareli Prohibited.

ALLAHABAD, July 10.

A public meeting to protest against the recent internments was announced to be held at the Town Hall, Rae Bareilly, with the permission of the non-official Chairman of the Municipal Board, Mr. Cross, Magistrate of the District, during the absence of Mr. Rix, Deputy Commissioner at Mussoree, served a notice on the conveners prohibiting any political meeting in the Town Hall, stating that such a meeting was likely to lead to annoyance and the disturbance of public tranquillity. The meeting was held in a private house.

Mahsud Punitive Expedition.

Affairs Satisfactory.

ALLAHABAD, July 10.

It is understood that news from the Mahsud country continues to be satisfactory.

Medical Recruitment For I. M. S.

An Adequate Response.

ALLAHABAD, July 10.

Up to the present 131 Civil Assistant Surgeons and private practitioners have received temporary Commissions in the Indian Medical Service, and there are in addition 229 applicants, most of whom will probably receive temporary Commissions in the course of the next few days.

Nearly 30 medical women have volunteered for duty in hospitals, in order to set free medical officers for military employment.

South India

Mrs. Fraser's Lucky Bag.

HYDERABAD, July 10.

The first prize list of Mrs. Fraser's Giant Lucky Bag has been issued. It contains a great variety of articles including motor cars, cheques, jewellery, costly furniture earthenware and so on. Contributions are coming in from every part of India. Gifts have been received from H. H. the Maharani of Bhavnagar a gold necklace, H. H. the Maharaja of Gwalior (Rs. 1,000), H. H. the Maharani of Mysore inlaid trays etc, His Highness the Maharaja of Kolhapore Rs. 1000. His Highness the Nizam has given Rs. 500. Mrs. Fraser will be glad to receive presents which may be addressed to the Residency, Bolarum. As has already been explained the object of the lucky bag is to augment the funds of the local Ladies War Relief Association which has so far done excellent work in the cause of our soldiers, British and Indian. The drawing is to take place during a grand fete to be held in the course of a month or so at the Residency. Tickets are being sold at Rs. 1 each.

BRIEF TELEGRAMS.

(BY WIRE.)

In the Mysore forest Elephant shooting case the accused was acquitted by His Honour the Resident.

A largely attended meeting of Hindu Ladies was held here yesterday under the auspices of the Gujarathi Hindu Sree Mandal to express regret at the death of Dr Dadabhai Naoroji. Mrs. Sarojini Naidu presided.

The Burma War Loan will be drawn at the Jubilee Hall on the 19th July at 3 P. M. Besides the first prize for one and a half lakhs of rupees there will be ninety other prizes. Blind boys will be employed for drawing on the lines of the Bombay sweep.

It is understood that several Ruling Chiefs of India are likely to attend the Shastipoorthy celebration of His Highness the Maharajah of Travancore and that His Highness the Ex-Rajah of Cochin has been requested to be in charge of the reception, etc, of such notables who attend the celebration.

The Hon'ble Sir George Barnes, K. C. B., Member for Commerce and Industry accompanied by Colonel Miles Irving, Assistant Adjutant General met the Committee of the Bombay Chamber of Commerce yesterday afternoon for general discussion of some of the more important commercial questions that have recently arisen.

The resolution on the administration of jails in Bengal for the last year show that 825 convicts were deported to Port Blair, 28,334 convicts were imprisoned and 22,761 released. The number of state prisoners remaining in Jail at the beginning of the year was 8. Sixty four were admitted of whom 2 were released during the year leaving a balance of 70. These state prisoners are now confined both in Calcutta and mufussil jails under the provisions of Regulations 111 of 1818 and by special orders of Government detenus. This class of prisoners is detained in jail under the provisions of the foreigners ordinance 111 of 1914 Ingress into India Ordinance V of 1914 and Defence of India Act IV of 1915 and rules thereunder. Under the orders of Government they are excluded from the jail statistics and their cost of maintenance is shown separately. At the beginning of the war there were 8 such prisoners. During the year 238 were received and 248 discharged. Amongst the convicts there were 98 political in confinement at the beginning.

The course of operations against the Mahsuds has been satisfactory. The tribe has now accepted Government terms in full and have already handed in a considerable number of rifles demanded by us, as one of the conditions of peace. Hostages for remaining arms demanded have been made over to us. Pending these negotiations our force has remained unmolested in camp in the Shikhar valley where it will remain until a final settlement is reached. In spite of heat, the health of troops has been satisfactory.

At a meeting of the Bombay Municipal Corporation the question of introducing compulsory education again came up for consideration. During the debate Sir Ibrahim Rahimtoola informed the Corporation that the Secretary of the schools committee had prepared a comprehensive report dealing with the question of introducing free and compulsory education gradually both for boys and girls. He added that it was the genuine attempt at solving the problem. The committee were now considering the report carefully before the matter came to the Corporation. Discussion was adjourned.

Referring to the attitude of the Allahabad leaders towards the Defence Force Dr. S. K. Mullick, Secretary, the Bengali Regiment Committee writes:—The duty of a leader is to teach, to persuade to lead. We are passing through times in which true leadership must be prepared for much obloquy and resentment from short-sighted sansculottists. The ideal to be placed before our people is our imperial obligation to see the empire out of danger. In an not oblivious of the fact that some of our privileges have been long and are still due to us. No matter. The political credit of our empire is still good enough for me and the spirit of the times is ushering in an era when in mean calculation of barter every ounce of help to the military needs of our Empire will be repaid ten-fold in the political advancement of our people.

బొంబాయి మహారాజాగారు

ఈ మహారాజాగారు చెన్నై వుండి దొరతనమువారి కార్య నిర్వాహక సంఘమున సొక వత్సరకాలము మాత్రమే సభ్యులుగ నుండిరి. ఆ స్వల్పకాలమున గూడ అత్యంత మితవాదులగు వారికి సైతము వీరిచర్యలు చిత్రవిచిత్రములుగ నుండెను. ఆ మహారాజాగారి యిట్లు స్వరాజ్య నిర్బంధవాదము లనుసరించి తమ యభిప్రాయమును ఆనుసరించుచు ప్రకటింపవచ్చును. వీరి ప్రకటనమునం దొక వాక్యార్థము ముఖ్యముగ ప్రస్తావించబడినది కలదు. "మనకప్పుడు లను తెలుపు విజ్ఞప్తులను కాస్తానుకూల పద్ధతిని సమర్పింప వలెనుగాని ఆక్షేపకసభలములను ప్రకటింపరాదు" అను నదియే ఆమహారాజగారి రాజధర్మము లగువారికి గూడ కష్టములు ముందు నుండినవి నీ దీనివలన తెల్లముగుట యటుండ చిదంబరం పిళ్ళగారి రాజ్యాధిపత్య కేసునందుపై గూడ వ్రాసిన ముద్రాపత్రము తీర్పుననున్న "ఆక్షేపకసభలు కాస్త్రబద్ధములుగావను" భావముగూడ సేన మహారాజాగారి ప్రకటనమున ప్రతిధ్వనించినది. ఈమహారాజాగారు పెంట్లండు ప్రభువుగాని వారినహించుటలను గూడ మించిపోయి రని తలచుచున్నాము.

"దొరతనమువారు దేశరక్షక శాసనముక్రింద శిక్ష విధించినపుడు దానికి వ్యతిరేకముగ మాటలాడుట అనివేశ్యమని సేవ తలంచుచున్నాను" అను వాక్యము రెండవవని. ఈవాదము సేవతరకైన విస్తరింపజేయుచున్నది. జమీందారులపాదల నుండి రైతులను కాపాడుటకు దొరతనమువారు రైతుల శాసనమును చేసినచో జమీందారు లందులకు సంతోషపూర్వకముగ రాజధర్మక్షేత్రములై యూరకొకవలెనని గూడ దీనివలన నన్వయించకపోదుగాని వెనుక సర్కార్ జార్జి ఫోర్మస్ గారు ఏప్రిల్ 10 లాండు బిల్లును పాదించినపుడు జమీందారులు చాల తీవ్రముగ పోసిన విషయము మాకు మజ్జుగా లేదు. "నిర్బంధవాదమునకు తుణకాలము ముందు పెంట్లండు ప్రభువు బి.పెంటుర్య గార్లకు జరిగిన సంభాషణయం దాయమ యొసంగిన ప్రత్యుత్తరముల విధేయతా సూచకములు" అని మహారాజాగారు వ్రాసిరి. నిజమే దొరతనమువారి మెయిప్రకటనముల నన్నిటిని నిశితచేయుట న్యాయమున సమచిత్తమునని ఆమె ఏల చెప్పలేదు ఆమె సర్ సుబ్రహ్మణ్యయ్యుని సి. పి. రామస్వామియ్యుని గాల్గొని మాత్రమే ఆలోచించుట అపరాధమని మహారాజాగారు తెలిపిరి. నిజమే ఆమె ఆలోచింపవలె ననిన వారిద్దరుగూడ నందుల కర్హులుగారు. మహారాజాగారి యుండలేదా మరి కురహము రాజాగారుండలేదా. అందరిని మించిన టి. ఎం. నాయరు గారుండలేదా? దీనికేమిగాని హామీయూ యుద్ధమునకు వ్యతిరేకముగ పనిచేయుటకు రాష్ట్రీయ దొరతనములవారు వంశానుగత. సంపన్నత్వము గలవారి సహాయము కోరవలెనని ఇండియా దొరతనమువారు నూచించినది నిజమేనా అని తీవ్రపక్షిక వ్రాసినది.

జరిగినదే మరల జరుగుట.

ఎర్రెస్టువుడే గారు.

ఏడువందల సంవత్సరములకు పూర్వము, ఇంగ్లాండు దేశము గాఢనిద్రావేళము నొందియున్నప్పుడు, జాతీయ విశ్వ విద్యాలయములు ఆ దేశమున విజ్ఞాన తేజమును వ్యాపింపజేసి, దేశీయులను మేల్కొల్పినవి. పాశ్చాత్య నాగరకమునకు మూలాధారములైనవి. ఈ విశ్వవిద్యాలయములు, ఆధునిక ప్రతిష్ఠాపనములవలె లేవు. యూరపు ఖండములోని అన్ని దేశముల నుండియు విద్యార్థులువచ్చి గురువులయొద్ద, యొక్కదనో యొక్కధలమున గూడి విద్య నభ్యసించువారు. ఇట్టి పరిస్థితులలో పాశ్చాత్య విజ్ఞాన తేజ మంతరించి, నాగరక సంస్కృతులకు ప్రాగ్దేశముల సంపర్కముచే పెంపొందింపబడి దినదిన ప్రవర్ధమానమైనది. ఆకాలమున రాజువర్గము, మత గురువులవర్గము, జీవనోపాధిని సంపాదించుటకే విద్య నెల్లవారును నేర్చుకొనుచుండిరి. అందుచే యీవిద్య ఆధ్యాత్మికాభివృద్ధి కినుమండైనను తోడ్పడుట లేదని వేరే చెప్పనవలయును. ప్రాగ్దేశములనుండి సంపాదించి న్యాయములన, పాశ్చాత్యులు ధీమంతులై, విశ్వవిద్యాలయముల స్థాపించిరి.

ఆకాలపు ఇంగ్లాండుదేశమును, ఆధునిక హైందవ దేశమును విద్యావిషయమున సరిపోల్చుచున్నది. హిందూదేశమున గొప్పవిశ్వవిద్యాలయ భవనములున్నవి. మంచి ఉన్నతపాఠశాలలున్నవి. కాని, ఆత్మవికాసము కృత్రిమముటగు తగిన సౌకర్యము లిచ్చట లేకున్నది. ప్రాచీనాంగ్లదేశమునవలె నిచ్చట ఉద్వేగములకై విద్యాభ్యాసము చేయు బడుచుండుటచే, యోధునిక వృత్తి లభించినతోడనే, యువకులు పుస్తకములను, అందలి విషయములను గూడ మరచిపోవుట తలపెట్టించుచున్నది. అందుచే హిందూజాతీయ జీవనము కళావిహీనమగుచున్నది. ప్రాచీన హైందవ భూమియొక్క శక్తివైపున పుణ్య మెక్కడకు పోయినది? పూర్వమున్న రాజనీతిజ్ఞులు, ధీమతీయులు, కవిపుంగవులు యిప్పుడేమైరి? చైనా, ఆఫ్రికా మున్నగు దేశములతో వ్యాపారము చేయు, వాణిజ్యప్రతిభ యెచ్చట సంతరించినది? హిందూదేశ సాంఘిక జీవనము, ఆశయములు యెటకుపోయినవి? అవి అన్నియు మృతిమొందినవి. యువకులు నిష్ప్రయోజనకరమగు జ్ఞానంపాదనమున తమ సర్వశక్తులను వ్యర్థముచేయుటచే యిందుకు కారణము.

హిందూదేశమున జాతీయ విశ్వవిద్యాలయమున ప్రతిష్ఠించి నప్పుడు, పాశ్చాత్యవిజ్ఞానము తన తేజఃకిరణములను భారతదేశ జీవనముపై బరచి, దేశమున ఆధ్యాత్మికాభివృద్ధి కారకమగు యొక నూతనశక్తి నుద్బంధింపజేసి, జీవనమునకు విద్యకును పరస్పరసంబంధ మేర్పరుపగలదా? ఈవిధముగజరుగునని మనకు నమ్మకముకలదు. పల్లెజీవనమును, సాంఘిక జీవనమును పెంపొందించి, భారతదేశ పుత్రులు అభివృద్ధిగాంచెదరుగాక! ప్రభుత్వమువారి నేరగాక, పారిశ్రామికశాఖ మున్నగు వానిలో జీవనోపాధికి వేలకొలది వసతులుగలవు.

క్రీస్తుతీర్థి నెండువందలకు విద్యా విషయమున చేసిన కృషివలన మేము ప్రోత్సహింపబడితిమి. సాతకాలలలో నలవడిన ప్రేమయు, స్నేహభావమును యువకుల కలమును వృద్ధి గావించుననియు, అందుచే వీరు నిష్ఠాశ్రమముగ సర్వసాధనము ననుసరించి నడువ శక్తివంతులగుదురనియు మాకు నమ్మకము గలిగినది. మదవల్లి కళాశాలనుభవమున బట్టిమాడగ, మాకీ విషయమున గల ఉత్సాహ మెక్కడ గుచ్చుచున్నది. ఇచ్చటయునకుల మిగుల నుత్సాహముతో నుండును. ఈవిధముగ వీరిలో సహజప్రతిభవర్ధిల్లి, అనేకవిధములగయువమోగకారియగును. సద్భావము లుద్భవమైనపుడే జీవనము సౌఖ్యదాయకమగును. గృహము, చుట్టములు, మున్నగు వారియవల ప్రేమయు, సంఘము నెడలను, దేశముపట్లను ప్రేమయు, విద్యార్థిత్వకర్మ నిర్వహణమును యిట్టివారికి సుసాధ్యములగును. విద్యాభ్యాసము చేయువారి కిట్టి సరిస్థితులే ముఖ్యములు. ఇవియున్నయెడల సాంఘిక, పురోగృహమున జీవనము సుసాధ్యము.

మదవల్లి వద్దనున్న జాతీయ విశ్వవిద్యాలయము ఇప్పుడే స్థాపింపబడుచున్నది. భారత జాతీయ జీవనమును పెంపొందింప దలచువారందరూ యిచ్చటి కధికసంఖ్యాకులగువచ్చెదనని నమ్ముచున్నాము. కళలు, విజ్ఞాన శాస్త్రములు, శిల్పశాస్త్రము, వాణిజ్యము, వ్యవసాయము మున్నగు వానిలో మేమిచ్చు పట్టుములను సగర్వముగ యువకులు పొందుభాగ్యము చేయవలసి నమ్ముచున్నాము.

మైసూరు రాజ్యము

చూడదగిన విషయములు

వేసవికాలమునందు మన ఆంధ్రదేశమున దంతులను ఎండ అతితీవ్రముగా నుండుటవలన భవనముగలవారు ఆమాసములలో చల్లగానున్న ఇతర ప్రదేశములకు బోనట్లెరిపింతురు. సాధారణముగా మనవారు పోవు పట్టణములు బెంగళూరు, తేక ఉదక మండలము. వీనిలో ఉదకమండలము విశేష భవనముకరమేగాక అత్యధిక శీతలము గలిగి యుండుటవలన మనకు సౌఖ్యకరముకాదు. అందువలన మనవారు బెంగళూరికి పోవుచున్నాము. ప్రతిసంవత్సరము రే తేక 6 వేలయంది ఆంధ్రుల చచ్చటికి ఏగురును. దేశములో మనము చూడదగిన చింతలేవి యున్నవో వారికి తెలియదు గాన వానిని తెలిసినంతవఱకు తెలుపుటకు ప్రయత్నించెదను.

1. నందిదుర్గము. ఇది బెంగళూరికి చాల సమీపములో నున్నది. ఈకొండలు మనకొస్తాలో నున్న రే నదులకు పుట్టుక ప్రదేశము. ఇక్కడనే ఉత్తర పినాకి దక్షిణ సెన్న, పాలారు ఇంక రెండు చిన్న నదులు పుట్టుచున్నవి. నందికొండ మీదికి వెట్టున్నది. కొండ మీద బంగళాలున్నవి. వానిలో గనులను అద్దెకు ఇచ్చెదరు. మంచి చోటలున్నవి. మిట్టచుట్టాన్న మప్పుడు కూడ చల్లగా నుండును. అక్కడనుండి చూడ చుట్టు పట్ట ప్రదేశము కదురవ్యయ్యగానుండును. ఇది బెంగళూరికి సమీపమున నుండుటచే నందఱు చూడదగినది.

2. బ్లెక్స్:—బెంగళూరునుండి మైసూరుకు పోవుమార్గమునందు 38 మైళ్ల దూరములో మద్దూరు అను స్టేషనున్నది. అక్కడ దిగి బ్లెక్స్ అనుప్రదేశమునకు 28 మైళ్లు జక్కాబండితో పోవలయును. జటకాకు మరీపికి 1.0-0 బండికి 4.0-0 స్టేషను బయటపోయి మాట్లాడిన 2.0-0 కు బండి వచ్చును. బండ్లు 4 గంటలలో ఆఁకిరజేరును. కానేరని కొండమీది నుండి చరితులలో పడు నప్పుడు కలుగు శక్తిమాలముగ ఇచ్చట విద్యుచ్ఛక్తిని తయారు చేయుదురు. ఈశక్తిని చేయు యంత్రశాలలు యంత్రముల పనిచూడ అత్యుత్తముగా నుండును. ఈ శక్తివలననే కోలారులో బంగారు గనులు త్రవ్వుచున్నారు. ఈ శక్తివలననే మైసూరు బెంగళూరులలో దీపములు, విసకట్టలు, మరలు నడపించుచున్నారు. ఆ యూరికి 1 మైలు దూరములో కానేరీ 400 అడుగులఎత్తు గల కొండమీదినుండి ఒకలోయలో పడుచున్నది. అది చూడ అతిభయంకరముగాను అత్యర్హకరముగాను నుండును.

అక్కడనుండి 3 మైళ్లదూరములో శివనమద్రము అను ఊరుగలదు. అక్కడ రంగ నాథాలయము గలదు. ఇది సుప్రసిద్ధమైనది. వీనినే మధ్యరంగం అనెదరు. కానేరీబద్దననే ఉన్నత్రీరంగము అంతరంగం అనెదరు. దానికి 3 మైళ్లు దూరమున ఇంకొక ఆకాశరంగ ఉన్నది. అది చాలా పెద్దది చూడదగినది.

బ్లెక్స్ లో ఒకమంచి బ్రాహ్మణచోటలు ఉన్నది. ఒక సత్రముకూడాఉన్నది. దానిలో ఇప్పుడు చాకేటరు ఉన్నాడు. ఆ ఊరిలో ఉండువారందరు అతిథిజనానుకూలము కాన చూడదగినవారు వివిధమైన ధయముపడ నక్కరలేదు.

3. మద్దూరునుండి మైసూరుకు పోవుప్రోవీన్లో శ్రీరంగపట్టణమును పుణ్యక్షేత్రము కలదు. ఇక్కడ కానేరని ఉన్నది. రంగనాథాలయమును గలదు. ఇదే ఆదిరంగమందును.

ఈ పట్టణము కడు పురాతనమైనది. క్రీస్తునుట్టాక గారి ముఖ్యపట్టణము. అతడుకట్టిన అసాధ్యమైన కోటయొక్క శిథిలములు ఇంకను కనుపడుచున్నవి. ఆకోట ప్రాకారములు, అగర్తలు, బరుజులు చూడ నత్యుత్తముగా నుండును. ఆ గోడలలోనే రెండుచీకటిగదులు ఉన్నవి. గదులలో టిల్నా చాలమంది ఇంగ్లీషు సైనికోద్యోగులను సైనికులను చాలకాలము ధియించేసివాడు. ఈ ఊరిలో నెడయొకదేలత్ అను సుల్తాన్ బంగళాఉన్నది. దానిలోనుండు చిత్తరువులు అత్యుత్తములు. అందే ఇంగ్లీషువారికిని తిప్పసైన్యముకును దిగిన యుద్ధము చిత్రంపబడినది. సుల్తాన్యొక్క దినచర్యలన్నియు చూపింపబడినవి. ఆ బంగళాముట్టు ఒక చక్కని పూలకోట నేయబడి ఉన్నది.

దరియా ఉదేలత్ కు 1 మైలు దూరములో గుంబజ్ అను సుల్తానలగోరి ఒకటి ఉన్నది. ఇదియును చాలరాతితో

ఆంధ్రదేశ గ్రంథభాండాగారసంఘము.

దేశోపకారులును, భాషాభిమానులునగు వావిళ్లవారి ప్రోత్సాహము.

తేజవాడనుండి ఆంధ్రదేశ గ్రంథ భాండాగారసంఘము కార్యదర్శులగు అయ్యంకి వేంకటరమణయ్య పంతులు గారు మాకేట్లు వ్రాయుచున్నారు:—

గంగర వ సంవత్సరమున ప్రభు ఆంధ్రదేశ గ్రంథ భాండాగార ప్రతినిధుల మహాసభ జరిగిననాటినుండియు, ఆంధ్రదేశమున గ్రంథాలయోద్యమము విరివిగ వ్యాపించుచుండుట ఎల్లరమను దెలిసిన విషయమేను. ఈ యద్యయ ప్రారంభ దశయందు ఆంధ్రదేశమున సుమారు ౧౮౦ గ్రంథాలయములు మాత్రమే నెలకొనియుండె, నేడు 200 గ్రంథాలయములు గలవని దెల్పుట కంతయు సంతసిల్లుచున్నాడను. ఈగ్రంథాలయములయొక్క ఉపయోగమును గుఱించిగాని అవి చేయుచున్న పనులకు గుఱించిగాని ఇచ్చట చర్చింపవలసివచ్చెను. ఈ యద్యయము ప్రారంభమైనది మొదలు వివిధఫలములయందు నూతన గ్రంథాలయములు స్థాపింపబడుచున్నను, కొన్ని జిల్లాలయందు అభివృద్ధి బాత్రిగ కనపట్టుటలేదు. వైలాము రాష్ట్రమునగాని, మన మిప్పుడు ఆంధ్రదేశమని క్యరహించుచున్న ౧౧ జిల్లాలయందును జనులచే నివసించుచున్న పట్టణములును పల్లెలును గలసి 3౧,౦౦౦ గలవు. వీనియ. ౫,౦౦౦ ల కంటె ఎక్కువయును ౧౧,౦౦౦ ల కంటె తక్కువయును జనాభాగలిగిన గ్రామములే ౧౮౫౭ గలవని ౧౯౧౧ వ వ సంవత్సరమున ప్రభుత్వమువారు గణించిన జనాభావలన తేలుచున్నది. రెండువేలకంటె ఎక్కువ జనాభాగలిగిన ౧౮౫౭ గ్రామములందు గాకపోయిన, అందులో సగము గ్రామములందైన గ్రంథాలయములుగాని పతనమంది రములుగాని లేకుండుట ఎంతయు శోచనీయము. ఈస్థితిని దప్పించుటకై గ్రంథాలయోద్యమ వింకను పలుముఖుల పనిజేయవలసియే యున్నది. ఈపనినేవిధముగ ప్రారంభించిన కార్యకారియగునాయని మోచింపురు ఇటీవల మద్రాసునకు పోయిన సయమున, వెత్తునత్త్యులనుండియు అనేకయ మూల్యగ్రంథములను బ్రకటించి ఆంధ్రభాషకు మహోపకారమును గావించుచున్న శ్రీవావిళ్ల రామస్వామిశాస్త్రి అండు సస్స వారితో మాట్లాడిరి. ఆంధ్రుండలములయందు స్థాపింపబడు పండుసెంకండుమండల గ్రంథాలయములను,తమచే ప్రకటింపబడియున్న గ్రంథములనన్నిటిని ఉచితముగా దయ చేసెదమనియు, ఆ మండలగ్రంథాలయములకు స్వంతభవనములను గ్రంథరక్షకములగు బీరువాలను సంపాదించుకొని తెలియబరుపవలసివనియు జెప్పిరి. ఇంతేగాక ఆంధ్రదేశ గ్రంథ భాండాగార సంఘమునకు గూడ- ఒక “సెట్టు” ను పంపెదమనిరి. వారిచే ప్రచురింపబడిన సంస్కృతాంధ్రగ్రంథములన్నియు గలసి ఇంతవరకు ప్రచురింపబడిన వేరు 850 ల ఖరీదుగును. ఇంతేగాక ముందు ప్రచురింపబోవు గ్రంథముల నన్నిటినిగూడ ఇచ్చెదమని వాగ్దానముజేసిరి. ప్రారంభదశయందు వీరు జేయుచుకొనిన ఈగొప్పసహాయమే మనలను కార్యోత్సాహము చేయుగాక. ఆంధ్రదేశమందు గ్రంథాలయోద్యమమును విరివిగ వ్యాపింపజేయుటకు, అందులకు వలయు భవనమును సంపాదించుటకు, కార్యవిధానము నొకదానిని ప్రయుజుల సహాయముతో తయారుజేసి, త్వరలోనే ఆంధ్రభాషకు కప్పింపచున్నాము. ఈలోపున ఆంధ్రదేశీయులందరును తమవోచి- సులభమైన మోహనరవి ప్రార్థించుచున్నారము.

కట్టబడి అత్యుత్తముగా నుండును. ఇక్కడ మోవర్, వాని భార్య, టిల్నాలయొక్క సమాధులున్నవి.

ఈపట్టణమున భోజనమునకు చోటలుఉన్నవి. ఇవ్వుము ఉన్నవారు మహారాజాగారి భర్త అన్నశాలకు పోవచ్చును. అచ్చట ఉచితముగా 3 దినములు, అన్నము వెల్లెదరు.

4. అన్నిటికంటె ముఖ్యమైనది మైసూరు పట్టణము. ఇచ్చటగూడ ఒక సత్రముకలదు. ఇదిగాక సర్కారువారి విశ్రాంతిమందిరము నొకటిగలదు. ఈ ఊరియందు ఉద్యానవనమును ఆరావములు తోటలు ఎక్కువ. ఇచ్చట దేవాలయములు మెండు. అదిగాక పెద్ద పెద్ద భవనము లనేకములు గలవు.

అన్నిరకములైన జంతువులు, పక్షులు చూడదగినవి. జగన్మోహన బంగారో అత్యుత్తమమైనది. ఇచ్చట రాజుగారి సామానులు పోలో గ్రాఫులు మున్నగువానిని అధికారుల అనుమతితో చూడవచ్చును. (వె. గో.)

